

Regeling van de Staatssecretaris van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur van 28 mei 2025, nr. WJZ/97828426 tot wijziging van de Omgevingsregeling in verband met het aanwijzen van de Gedragscode soortenbescherming gemeenten

De Staatssecretaris van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur,

Gelet op artikel 5.2, derde lid, van de Omgevingswet, in samenhang met de artikelen 11.45, 11.53 en 11.59 van het Besluit activiteiten leefomgeving;

Besluit:

ARTIKEL I

De Omgevingsregeling wordt als volgt gewijzigd:

A

Artikel 4.23a wordt op de aangegeven wijze gewijzigd:

Artikel 4.23a (aanwijzing vergunningvrije gevallen soorten vogelrichtlijn: gedragscodes)

- Als gevallen waarin het verbod om zonder omgevingsvergunning een flora- en fauna-activiteit te verrichten niet geldt als bedoeld in artikel 11.45 van het Besluit activiteiten leefomgeving, worden aangewezen de flora- en fauna-activiteiten, bedoeld in de artikelen 11.37, eerste lid, of 11.39, eerste lid, van dat besluit, die:
 - worden beschreven in een in het tweede lid aangewezen gedragscode; en
 - betrekking hebben op ~~soorten~~soorten die vallen onder de reikwijdte van de gedragscode.
- Als gedragscodes als bedoeld in artikel 11.45, eerste lid, van het Besluit activiteiten leefomgeving, worden de in tabel 4.23a bedoelde gedragscodes aangewezen voor de daarbij aangegeven periode.

Tabel 4.23a Gedragscodes vogelrichtlijn

Gedragscode	Periode	Uitgezonderde verbodsbepaling
Gedragscode soortenbescherming Aedes	1 januari 2025 tot en met 31 december 2029	Artikel 11.37, eerste lid, onder b en d
Gedragscode soortenbescherming gemeenten	9 juni 2025 tot en met 31 maart 2030	Artikel 11.37, eerste lid, onder b en d
Gedragscode soortenbescherming Havenbedrijven	1 januari 2025 tot en met 31 december 2029	Artikel 11.37, eerste lid, onder b en d
Gedragscode soortenbescherming Natuurbeheer	1 april 2025 tot en met 31 maart 2030	Artikel 11.37, eerste lid, onder b en d
Gedragscode soortenbescherming ProRail	1 januari 2025 tot en met 31 december 2029	Artikel 11.37, eerste lid, onder b en d
Gedragscode soortenbescherming Provinciale Infrastructuur	1 januari 2025 tot en met 31 december 2029	Artikel 11.37, eerste lid, onder b en d
Gedragscode soortenbescherming Rijkswaterstaat	1 januari 2025 tot en met 31 december 2029	Artikel 11.37, eerste lid, onder b en d
Gedragscode soortenbescherming Unie van Waterschappen	1 april 2025 tot en met 31 maart 2030	Artikel 11.37, eerste lid, onder b en d
Gedragscode soortenbescherming VEWIN	1 januari 2025 tot en met 31 december 2029	Artikel 11.37, eerste lid, onder b en d

Dit document bevat
verschilmarkering t.o.v.
eerdere regelingtekst.

Tekst en afbeeldingen die
worden toegevoegd zijn
onderstreept en groen
gemarkeerd, of van een
groen kader voorzien.

Tekst en afbeeldingen die
worden verwijderd zijn
doorgestreept en rood
gemarkeerd, of van een rood
kader voorzien.

B

Artikel 4.26a wordt op de aangegeven wijze gewijzigd:

Artikel 4.26a (aanwijzing vergunningvrije gevallen soorten habitatrichtlijn: gedragscodes)

1. Als gevallen waarin het verbod om zonder omgevingsvergunning een flora- en fauna-activiteit te verrichten niet geldt als bedoeld in artikel 11.53 van het Besluit activiteiten leefomgeving, worden aangewezen de flora- en fauna-activiteiten, bedoeld in de artikelen 11.46, eerste lid, of 11.47, eerste lid, aanhef en onder b, van dat besluit, die:
 - a. worden beschreven in een in het tweede lid aangewezen gedragscode; en
 - b. betrekking hebben op soorten die vallen onder de reikwijdte van de gedragscode.
2. Als gedragscodes als bedoeld in artikel 11.53, eerste lid, van het Besluit activiteiten leefomgeving, worden de in tabel 4.26a bedoelde gedragscodes aangewezen voor de daarbij aangegeven periode.

Tabel 4.26a Gedragscodes habitatrichtlijn

Gedragscode	Periode	Uitgezonderde verbodsbepaling
Gedragscode soortenbescherming Aedes	1 januari 2025 tot en met 31 december 2029	Artikel 11.46, eerste lid, onder b, d en e
<u>Gedragscode soortenbescherming gemeenten</u>	<u>9 juni 2025 tot en met 31 maart 2030</u>	<u>Artikel 11.46, eerste lid, onder b, d en e</u>
Gedragscode soortenbescherming Havenbedrijven	1 januari 2025 tot en met 31 december 2029	Artikel 11.46, eerste lid, onder b, d en e
Gedragscode soortenbescherming Natuurbeheer	1 april 2025 tot en met 31 maart 2030	Artikel 11.46, eerste lid, onder b, d en e
Gedragscode soortenbescherming ProRail	1 januari 2025 tot en met 31 december 2029	Artikel 11.46, eerste lid, onder b, d en e
Gedragscode soortenbescherming Provinciale Infrastructuur	1 januari 2025 tot en met 31 december 2029	Artikel 11.46, eerste lid, onder b, d en e
Gedragscode soortenbescherming Rijkswaterstaat	1 januari 2025 tot en met 31 december 2029	Artikel 11.46, eerste lid, onder b, d en e
Gedragscode soortenbescherming Unie van Waterschappen	1 april 2025 tot en met 31 maart 2030	Artikel 11.46, eerste lid, onder b, d en e
Gedragscode soortenbescherming VEWIN	1 januari 2025 tot en met 31 december 2029	Artikel 11.46, eerste lid, onder b, d en e

C

Artikel 4.31a wordt op de aangegeven wijze gewijzigd:

Artikel 4.31a (aanwijzing vergunningvrije gevallen andere beschermde soorten: gedragscodes)

1. Als gevallen waarin het verbod om zonder omgevingsvergunning een flora- en fauna-activiteit te verrichten niet geldt als bedoeld in artikel 11.59 van het Besluit activiteiten leefomgeving, worden aangewezen de flora- en fauna-activiteiten, bedoeld in artikel 11.54 van dat besluit, die:
 - a. worden beschreven in een in het tweede lid aangewezen gedragscode; en
 - b. betrekking hebben op soorten die vallen onder de reikwijdte van de gedragscode.
2. Als gedragscodes als bedoeld in artikel 11.59, eerste lid, van het Besluit activiteiten leefomgeving, worden de in tabel 4.31a bedoelde gedragscodes aangewezen voor de daarbij aangegeven periode.

Tabel 4.31a Gedragcodes andere beschermde soorten

Gedragcode	Periode	Uitgezonderde verbodsbepaling
Gedragcode soortenbescherming Aedes	1 januari 2025 tot en met 31 december 2029	Artikel 11.54, eerste lid, onder b en c
<u>Gedragcode soortenbescherming gemeenten</u>	<u>9 juni 2025 tot en met 31 maart 2030</u>	<u>Artikel 11.54, eerste lid, onder b en c</u>
Gedragcode soortenbescherming Havenbedrijven	1 januari 2025 tot en met 31 december 2029	Artikel 11.54, eerste lid, onder b en c
Gedragcode soortenbescherming Natuurbeheer	1 april 2025 tot en met 31 maart 2030	Artikel 11.54, eerste lid, onder b en c
Gedragcode soortenbescherming ProRail	1 januari 2025 tot en met 31 december 2029	Artikel 11.54, eerste lid, onder b en c
Gedragcode soortenbescherming Provinciale Infrastructuur	1 januari 2025 tot en met 31 december 2029	Artikel 11.54, eerste lid, onder b en c
Gedragcode soortenbescherming Rijkswaterstaat	1 januari 2025 tot en met 31 december 2029	Artikel 11.54, eerste lid, onder b en c
Gedragcode soortenbescherming Unie van Waterschappen	1 april 2025 tot en met 31 maart 2030	Artikel 11.54, eerste lid, onder b en c
Gedragcode soortenbescherming VEWIN	1 januari 2025 tot en met 31 december 2029	Artikel 11.54, eerste lid, onder b en c

D

Bijlage II wordt op de aangegeven wijze gewijzigd:

BIJLAGE II BIJ ARTIKEL 1.4 VAN DEZE REGELING (UITGAVEN EN VERWIJZINGEN)

Norm	Naam	Datum of versie	Uitgever	Hoofdstuk in besluit of regeling waarin verwijzing staat ¹
AERIUS Calculator	AERIUS Rekeninstrument voor de leefomgeving	2024	RIVM (www.rivm.nl)	Hoofdstukken 4, 6 en 7 van deze regeling
AERIUS Monitor	AERIUS Monitor	2024	RIVM (www.rivm.nl)	Hoofdstuk 12 van deze regeling
AERIUS Register	AERIUS Register	2024	RIVM (www.rivm.nl)	Hoofdstuk 17a van deze regeling
Algemene BeoordelingsMethodiek	Algemene BeoordelingsMethodiek (ABM), methode ter bepaling van de benodigde saneringsinspanning bij lozingen op basis van stoffeigenschappen	2016	Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat (www.iplo.nl)	Hoofdstuk 7 van deze regeling
API 1004	Bottom Loading and Vapor Recovery for MC-306 & DOT-406 Tank Motor Vehicles	01-01-2003	American Petroleum Institute (www.api.org)	Hoofdstuk 4 Bal
AS SIKB 2000	Accreditatieschema Veldwerk bij Milieuhygiënisch Bodem- en waterbodemonderzoek	Datum of versie zoals vermeld in bijlage C bij de Regeling bodemkwaliteit 2021	SIKB (www.sikb.nl)	Hoofdstuk 4 Bal
AS SIKB 3000	Accreditatieschema Laboratoriumanalyses voor grond-, grondwater- en waterbodemonderzoek	Datum of versie zoals vermeld in bijlage C bij de Regeling bodemkwaliteit 2021	SIKB (www.sikb.nl)	Hoofdstuk 4 Bal
AS SIKB 6700	Accreditatieschema Inspectie bodembeschermende voorzieningen	Datum of versie zoals vermeld in bijlage C bij de Regeling bodemkwaliteit 2021	SIKB (www.sikb.nl)	Hoofdstukken 4 en 5 Bal
AS SIKB 6800	Accreditatieschema Controle en keuring tank(opslag)installaties	Datum of versie zoals vermeld in bijlage C bij de Regeling bodemkwaliteit 2021	SIKB (www.sikb.nl)	Hoofdstuk 4 Bal
BBT-document emissiearm aanwenden	BBT-document emissiearm aanwenden	Versie 1.0, mei 2020	Rijkswaterstaat www.iplo.nl	Hoofdstuk 4 Bal
Beoordelingsrichtlijn-omgevingsDNA-methode	Beoordelingsrichtlijn InsulaCertificatie-200 uitgebreidsporenonderzoek middels E-DNA	28 februari 2025	www.insula-certificatie.nl	Hoofdstuk 4 van deze regeling
Bepalingsmethode MPG	Bepalingsmethode Milieuprestatie Gebouwen en GWW-werken	versie 1.0 (01-07-2020), met wijzigingsblad van 1-10-2020, wijzigingsblad van 1-02-2021 en wijzigingsblad van 1-10-2021	Stichting Bouwkwali-teit (www.bouwkwali-teit.nl) en www.milieu-database.nl	Hoofdstuk 4 Bbl
Blauwalgenprotocol	Blauwalgenprotocol 2012, zoals vastgesteld door het Nationaal Water Overleg	2012	Rijkswaterstaat (www.helpdeskwater.nl)	Hoofdstuk 10 Bkl
Bodembescherming: combinaties van voorzieningen en maatregelen	Bodembescherming: combinaties van voorzieningen en maatregelen	Versie 2020-01, april 2020	Rijkswaterstaat (www.iplo.nl)	Bijlage XVIII Bkl
BRL 9313	Beoordelingsrichtlijn Zand uit dynamische wingebieden	Datum of versie zoals vermeld in bijlage C bij de Regeling bodemkwaliteit 2021	Kiwa (www.kiwa.nl)	Hoofdstuk 4 Bal

Norm	Naam	Datum of versie	Uitgever	Hoofdstuk in besluit of regeling waarin verwijzing staat ¹
BRL 9321	Beoordelingsrichtlijn Milieuhygiënische kwaliteit van industriezand en (gebroken) industriegrond	Datum of versie zoals vermeld in bijlage C bij de Regeling bodemkwaliteit 2021	Kiwa (www.kiwa.nl)	Hoofdstuk 4 Bal
BRL 9335	Beoordelingsrichtlijn Grond	Datum of versie zoals vermeld in bijlage C bij de Regeling bodemkwaliteit 2021	SIKB (www.sikb.nl)	Hoofdstuk 4 Bal
BRL 9500-U	Beoordelingsrichtlijn Energieprestatie van utiliteitsgebouwen	15 april 2024	Stichting InstallQ (www.installq.nl)	Hoofdstuk 5 van deze regeling
BRL 9500-W	Beoordelingsrichtlijn Energieprestatie van woningen en woongebouwen	15 april 2024	Stichting InstallQ (www.installq.nl)	Hoofdstuk 5 van deze regeling
BRL 9501	Beoordelingsrichtlijn Methoden voor het berekenen van het energiegebruik van gebouwen en de energetische en financiële gevolgen van energiebesparingsmaatregelen	15 april 2024	Stichting InstallQ (www.installq.nl)	Hoofdstukken 5 en 7 van deze regeling
BRL-K519	Beoordelingsrichtlijn voor het Kiwa productcertificaat voor Afichtingsfolie van weekgemaakt polyvinylchloride (PVC-P), met of zonder versterking	15-06-2006	Kiwa (www.kiwa.nl)	Hoofdstuk 4 Bal
BRL-K537	Beoordelingsrichtlijn voor het Kiwa procescertificaat voor Verwerken van Kunststoffolie	01-01-2010	Kiwa (www.kiwa.nl)	Hoofdstuk 4 Bal
BRL-K538	Beoordelingsrichtlijn voor het Kiwa productcertificaat voor Afichtingsfolie van hoge dichtheid polyethen zonder versterking	15-06-2006	Kiwa (www.kiwa.nl)	Hoofdstuk 4 Bal
BRL-K546	Beoordelingsrichtlijn voor het Kiwa productcertificaat voor Afichtingsfolie van lage dichtheid polyethen, met of zonder versterking	15-06-2006	Kiwa (www.kiwa.nl)	Hoofdstuk 4 Bal
BRL-K779	Beoordelingsrichtlijn voor het Kiwa productcertificaat voor Inwendige bekleding op stalen tanks voor brandbare vloeistoffen	15-07-2010, met wijzigingsblad van 15-03-2015	Kiwa (www.kiwa.nl)	Hoofdstuk 4 Bal
BRL-K790	Beoordelingsrichtlijn K790, Appliceren van bekledingen op stalen opslagtanks of stalen leidingen	Versie 03	Kiwa (www.kiwa.nl)	Hoofdstuk 4 Bal
BRL-K902	Beoordelingsrichtlijn voor het Kiwa procescertificaat voor Tanksanering HBO/diesel	Datum of versie zoals vermeld in bijlage C bij de Regeling bodemkwaliteit 2021	Kiwa (www.kiwa.nl)	Hoofdstuk 4 Bal
BRL-K904	Beoordelingsrichtlijn voor het Kiwa procescertificaat voor Tanksaneringen, KIWA Nederland B.V.	Datum of versie zoals vermeld in bijlage C bij de Regeling bodemkwaliteit 2021	Kiwa (www.kiwa.nl)	Hoofdstuk 4 Bal
BRL-K1149	Nationale Beoordelingsrichtlijn voor het KOMO procescertificaat voor verwerken van kunststof folie	Datum of versie zoals vermeld in bijlage C bij de Regeling bodemkwaliteit 2021	Kiwa (www.kiwa.nl)	Hoofdstuk 4 Bal
BRL KvINL 6000-21/00	BRL 6000 Deel 21, Ontwerpen en installeren van energiecentrales van bodemenergiesystemen en het beheren van bodemenergiesystemen Beoordelingsrichtlijn voor het KvINL pro-	Datum of versie zoals vermeld in bijlage C bij de Regeling bodemkwaliteit 2021	Stichting InstallQ (www.installq.nl)	Hoofdstuk 4 Bal

Norm	Naam	Datum of versie	Uitgever	Hoofdstuk in besluit of regeling waarin verwijzing staat ¹
	cescertificaat voor 'ontwerpen, installeren en beheren van installaties'			
BRL SIKB 2000	Beoordelingsrichtlijn Veldwerk bij milieuhygiënisch bodem- en waterbodemonderzoek	Datum of versie zoals vermeld in bijlage C bij de Regeling bodemkwaliteit 2021	SIKB (www.sikb.nl)	Hoofdstukken 4 en 5 Bal
BRL SIKB 2100	Beoordelingsrichtlijn Mechanisch boren	Datum of versie zoals vermeld in bijlage C bij de Regeling bodemkwaliteit 2021	SIKB (www.sikb.nl)	Hoofdstuk 4 Bal
BRL SIKB 6000	Beoordelingsrichtlijn Milieukundige begeleiding van (water)bodemsaneringen, ingrepen in de waterbodem en nazorg	Datum of versie zoals vermeld in bijlage C bij de Regeling bodemkwaliteit 2021	SIKB (www.sikb.nl)	Hoofdstuk 4 Bal
BRL SIKB 7000	Beoordelingsrichtlijn Uitvoering van (water)bodemsaneringen en ingrepen in de waterbodem	Datum of versie zoals vermeld in bijlage C bij de Regeling bodemkwaliteit 2021	SIKB (www.sikb.nl)	Hoofdstuk 4 Bal
BRL SIKB 7500	Beoordelingsrichtlijn Bewerken van verontreinigde grond en baggerspecie	Datum of versie zoals vermeld in bijlage C bij de Regeling bodemkwaliteit 2021	SIKB (www.sikb.nl)	Hoofdstuk 4 Bal
BRL SIKB 7700	Beoordelingsrichtlijn Aanleg of herstel van een vloeistofdichte voorziening	Datum of versie zoals vermeld in bijlage C bij de Regeling bodemkwaliteit 2021	SIKB (www.sikb.nl)	Hoofdstukken 4 en 5 Bal
BRL SIKB 7800	Beoordelingsrichtlijn voor Tankinstallaties (ontwerpen, installeren, modificeren, (her)classificeren, keuren en herstellen)	Datum of versie zoals vermeld in bijlage C bij de Regeling bodemkwaliteit	SIKB (www.sikb.nl)	Hoofdstuk 4 Bal
BRL SIKB 11000	Beoordelingsrichtlijn Ontwerp, realisatie, beheer en onderhoud van het ondergrondse deel van installaties voor bodemenergie	Datum of versie zoals vermeld in bijlage C bij de Regeling bodemkwaliteit 2021	SIKB (www.sikb.nl)	Hoofdstuk 4 Bal
CAP 764	Civil Aviation Authority Policy and Guidelines on Wind Turbines	Versie 6, 01-02-2016	Civil Aviation Authority (http://www.caa.co.uk)	Hoofdstuk 7 Bal
Carola	Computer Applicatie voor Risicoberekeningen aan Ondergrondse Leidingen met Aardgas	Versie 1.0.0	RIVM (www.rivm.nl)	Hoofdstukken 4, 8 en 12 van deze regeling
CCV-inspectieschema Brandbeveiliging	CCV- inspectieschema Brandbeveiliging, Inspectie brandbeveiligingssysteem (VBB-BMI-OAI-RBI) op basis van afgeleide doelstellingen	2023	CCV (www.hetccv.nl)	Hoofdstukken 4 en 6 Bbl
CCV-inspectieschema Brandbeveiliging Vuurwerk	CCV-inspectieschema Brandbeveiliging Vuurwerk	Versie 1.0, 01-02-2019 + A1	CCV (www.hetccv.nl)	Hoofdstuk 4 Bal
CCV-inspectieschema Uitgangspuntendocument Brandbeveiliging Vuurwerk	CCV-inspectieschema Uitgangspuntendocument Brandbeveiliging Vuurwerk	Versie 1.0, 15-11-2019 + A1	CCV (www.hetccv.nl)	Hoofdstuk 4 Bal
Checklist Veilig onderhoud	Checklist veilig onderhoud op en aan gebouwen	2012	Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (www.rijksoverheid.nl)	Hoofdstuk 4 Bbl
CIW beoordelingssysteem warmtelozingen	CIW beoordelingssystematiek warmtelozingen	2004	Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat	Hoofdstuk 7 van deze regeling

Norm	Naam	Datum of versie	Uitgever	Hoofdstuk in besluit of regeling waarin verwijzing staat ¹
			(www.helpdeskwater.nl)	
CUR/PBV-Aanbeveling 51	CUR/PBV-Aanbeveling 51: Milieutechnische criteria voor bedrijfsriolering	Augustus 1997	Stichting CUR (www.sikb.nl)	Hoofdstuk 4 Bal
CUR/PBV-Aanbeveling 65	CUR/PBV-Aanbeveling 65: Ontwerp, aanleg en herstel van vloestofdichte voorzieningen van beton	2005	Stichting CUR (http://www.cur-aanbevelingen.nl)	Hoofdstuk 4 Bal
Gedragscode soortenbescherming Aedes	Gedragscode soortenbescherming voor woningcorporaties – Onderhouden en renoveren in het kader van het verduurzamen van woningen	2025	Rijksdienst voor Ondernemend Nederland www.rvo.nl	Hoofdstuk 4 van deze regeling
<u>Gedragscode soortenbescherming gemeenten</u>	<u>Gedragscode soortenbescherming gemeenten</u>	<u>2025</u>	<u>Rijksdienst voor Ondernemend Nederland www.rvo.nl</u>	<u>Hoofdstuk 4 van deze regeling</u>
Gedragscode soortenbescherming Havenbedrijven	Gedragscode soortenbescherming Havenbedrijven	2025	Rijksdienst voor Ondernemend Nederland www.rvo.nl	Hoofdstuk 4 van deze regeling
Gedragscode soortenbescherming Natuurbeheer	Gedragscode voor natuurbeheer	2025	Rijksdienst voor Ondernemend Nederland www.rvo.nl	Hoofdstuk 4 van deze regeling
Gedragscode soortenbescherming ProRail	Gedragscode Omgevingswet flora & fauna	2025	Rijksdienst voor Ondernemend Nederland www.rvo.nl	Hoofdstuk 4 van deze regeling
Gedragscode soortenbescherming Provinciale Infrastructuur	Gedragscode soortenbescherming Provinciale infrastructuur	2025	Rijksdienst voor Ondernemend Nederland www.rvo.nl	Hoofdstuk 4 van deze regeling
Gedragscode soortenbescherming Rijkswaterstaat	Gedragscode soortenbescherming Rijkswaterstaat	2025	Rijksdienst voor Ondernemend Nederland www.rvo.nl	Hoofdstuk 4 van deze regeling
Gedragscode soortenbescherming VEWIN	Gedragscode Omgevingswet (onderdeel flora- en fauna-activiteiten) voor drinkwaterbedrijven	2025	Rijksdienst voor Ondernemend Nederland www.rvo.nl	Hoofdstuk 4 van deze regeling
Gedragscode soortenbescherming Unie van Waterschappen	Gedragscode soortenbescherming Unie van Waterschappen	2025	Rijksdienst voor Ondernemend Nederland www.rvo.nl	Hoofdstuk 4 van deze regeling
Gedragscode houtopstanden TenneT	Gedragscode houtopstanden en houthakbeheer	2025	Rijksdienst voor Ondernemend Nederland www.rvo.nl	Hoofdstuk 4 van deze regeling
Handboek Immissietoets	Handboek Immissietoets	2019	Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat (www.iplo.nl)	Hoofdstuk 4 Bal, bijlage XVII Bkl en hoofdstuk 7 van deze regeling
Handreiking aanleg, beheer en monitoring bezinkbassins voor de bloembollensector	Handreiking aanleg, beheer en monitoring bezinkbassins voor de bloembollensector	Versie 2.0, 20-02-2014	SIKB (www.sikb.nl)	Hoofdstuk 4 Bal
IALA Recommendation O-139	IALA Recommendation O-139 on The Marking of Man-Made Off-shore Structures	Versie 2, 13-12-2013	International Association of Marine Aids to Navigation and Lighthouse Authorities (http://www.iala-aism.org)	Hoofdstuk 7 Bal
Informatiemodel Externe Veiligheid	Informatiemodel Externe Veiligheid (IMEV)	https://docs.geostan-daar.nl/imev/imev/	Geonovum (http://geonovum.nl)	Artikel 12.2 van deze regeling

Norm	Naam	Datum of versie	Uitgever	Hoofdstuk in besluit of regeling waarin verwijzing staat ¹
Informatiemodel geluid	Informatiemodel geluid (IMG)	https://docs.geostan daarden.nl/cvgg/img	Geonovum (http://www.geonovum.nl)	Artikel 12.71e van deze regeling
INRS 007/V01.01	Trichlorure d'azote et autres composés chlorés M-104	November 2017	INRS (http://www.inrs.fr/metropol)	Hoofdstuk 15 Bal
Integrale aanpak van risico's van onvoorziene lozingen	Integrale aanpak van risico's van onvoorziene lozingen	2000	Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat (www.helpdeskwater.nl)	Hoofdstuk 7 van deze regeling
Integrale bedrijfstakstudie tankautoreiniging	Integrale bedrijfstakstudie tankautoreiniging	April 2002	Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat (www.helpdeskwater.nl)	Bijlage XVIII Bkl
ISO 5815-1	Water - Bepaling van het biochemisch zuurstofverbruik na n dagen (BZVn) - Deel 1: Verdunning en enting onder toevoeging van allylthiourem	2003	NNI (www.nen.nl)	Hoofdstukken 4, 6 en 7 Bal
ISO 8297	Acoustics - Determination of sound power levels of multisource industrial plants for evaluation of sound pressure levels in the environment	1994	NNI (www.nen.nl)	Bijlage IVh bij deze regeling
ISO 9614-1	Acoustics — Determination of sound power levels of noise sources using sound intensity — Part 1: Measurement at discrete points	1993	ISO (www.iso.org)	Bijlage IVh bij deze regeling
ISO 9614-2	Acoustics — Determination of sound power levels of noise sources using sound intensity — Part 2: Measurement by scanning	1996	ISO (www.iso.org)	Bijlage IVh bij deze regeling
ISO 13358	Water - Bepaling van het gehalte aan gemakkelijk afgegeven sulfide	1997	NNI (www.nen.nl)	Hoofdstuk 4 Bal
ISO 17201-2	Acoustics, Noise from shooting ranges, Part 1: Determination of muzzle blast by measurement	2005 en correctie 1:2009	NNI (www.nen.nl)	Bijlage XVIIIb bij deze regeling
ISSO 75.1	Handleiding Energieprestatie utiliteitsgebouwen	12-09-2013	ISSO (https://isso.nl)	Bbl
Kosteneffectiviteit van maatregelen ter beperking van wateremissies	Kosteneffectiviteit van maatregelen ter beperking van wateremissies	2018	Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat (www.iplo.nl)	Bijlage XVIII Bkl
Landelijk Draaiboek Hoogwater en Overstromingsdreiging	Landelijk Draaiboek Hoogwater en Overstromingsdreiging	24-09-2021	Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat (www.iplo.nl)	Hoofdstukken 12 en 15 van deze regeling
Landelijke richtlijn Bouw-en-sloopveiligheid	Landelijke richtlijn Bouw-en-sloopveiligheid	Versie 1.2, augustus 2018	Vereniging Bouw- en Woningtoezicht Nederland (www.bwtinfo.nl)	Hoofdstuk 7 Bbl en bijlage XVIIIa bij deze regeling
Leidraad afwijking hernieuwbare energie woongebouwen (nieuwbouw)	Leidraad afwijking hernieuwbare energie woongebouwen (nieuwbouw)	1 augustus 2022	Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (www.rijksoverheid.nl)	Hoofdstuk 4 Bbl

Norm	Naam	Datum of versie	Uitgever	Hoofdstuk in besluit of regeling waarin verwijzing staat ¹
Leidraad eis hernieuwbare energie bij ingrijpende renovatie	Leidraad eis hernieuwbare energie bij ingrijpende renovatie	1 augustus 2022	Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (www.rijksoverheid.nl)	Hoofdstuk 5 Bbl
LIB-tool	LIB Applicatie Schiphol		Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat (http://lib-schiphol.nl/login)	Hoofdstuk 7 van deze regeling
Lozingen uit tijdelijke baggerspeciedepots	Lozingen uit tijdelijke baggerspeciedepots	April 1998	Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat (www.helpdeskwater.nl)	Bijlage XVIII Bkl
Lozingseisen Wvo-vergunningen	Lozingseisen Wvo-vergunningen	November 2005	Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat (www.iplo.nl)	Bijlage XVIII Bkl
Meet- en beoordelingsrichtlijnen voor trillingen, deel B	Meet- en beoordelingsrichtlijnen voor trillingen, deel B 'Hinder voor personen in gebouwen'	2002	CROW (https://www.crow.nl)	Hoofdstukken 6 en 8 van deze regeling
Meetprotocol voor het testen van het zuiveringsrendement van zuiveringsinstallaties glastuinbouw	Meetprotocol voor het testen van het zuiveringsrendement van zuiveringsinstallaties glastuinbouw	01-07-2017	Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat (www.helpdeskwater.nl)	Hoofdstuk 4 Bal
Meetprotocol voor het vaststellen van de driftreductie van neerwaartse en op- en zijwaartse spuittechnieken	Meetprotocol voor het vaststellen van de driftreductie van neerwaartse en op- en zijwaartse spuittechnieken	01-07-2017	Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat (www.iplo.nl)	Hoofdstuk 4 Bal
Memorandum 60	Memorandum 60, Brandbeveiliging voor opslag en verkoop van vuurwerk	08-04-2020	Centrum voor criminaliteitspreventie en veiligheid (www.hetccv.nl)	Hoofdstuk 4 Bal en Hoofdstuk 7 van deze regeling
Modeldraaiboek Smog	Modeldraaiboek Smog	2023	Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat (www.iplo.nl)	Hoofdstuk 15 van deze regeling
MP40-21	Ministeriële Publicatie 40-21, Voorschrift opslag en behandeling ontplofbare stoffen en voorwerpen Defensie	Staatscourant 2011, nr. 21309, 28-11-2011	Ministerie van Defensie (https://puc.overheid.nl)	Hoofdstuk 4 Bal
MP40-30	Ministeriële Publicatie 40-30, Voorschrift voor de inrichting en het gebruik van schietinrichtingen	Staatscourant 2010, nr. 1619, 5-2-2010	Ministerie van Defensie (https://puc.overheid.nl)	Hoofdstuk 4 Bal
NATO Guidelines for the Storage of Military Ammunition and Explosives	NATO Standardization Agreement 4440 met de daarbij behorende NATO Guidelines for the Storage of Military Ammunition and Explosives	11-12-2015	Noord-Atlantische Verdragsorganisatie (www.nato.int)	Hoofdstuk 5 Bkl
NEN 1006	Algemene voorschriften voor leidingwaterinstallaties	2018 + A1: 2018	NNI (www.nen.nl)	Hoofdstuk 4 Bbl
NEN 1006	Algemene voorschriften voor drinkwaterinstallaties (AVWI - 1981) (bestaande bouw)	1981 + C1: 1990	NNI (www.nen.nl)	Hoofdstuk 3 Bbl
NEN 1010	Elektrische installaties voor laagspanning - Nederlandse imple-	2015 + C2: 2016 + A1: 2020	NNI (www.nen.nl)	Bbl

Norm	Naam	Datum of versie	Uitgever	Hoofdstuk in besluit of regeling waarin verwijzing staat ¹
	mentatie van de HD-IEC 60364-reeks			
NEN 1010	Veiligheidsvoorschriften voor laagspanningsinstallaties (Installatievoorschriften I) (bestaande bouw)	1962	NNI (www.nen.nl)	Hoofdstuk 3 Bbl
NEN 1059	Gasvoorzieningsystemen - Gasdrukregel- en meetstations voor transport en distributie - Nederlandse editie op basis van NEN-EN 12186 en NEN-EN 12279 -	2019	NNI (www.nen.nl)	Hoofdstuk 4 Bal
NEN 1078	Voorziening voor gas met een werkdruk tot en met 500 mbar - Prestatie-eisen - Nieuwbouw	2018	NNI (www.nen.nl)	Hoofdstuk 4 Bbl
NEN 1087	Ventilatie van gebouwen - Bepalingsmethoden voor nieuwbouw	2001	NNI (www.nen.nl)	Hoofdstuk 4 Bbl
NEN 1413	Symbolen voor veiligheidsvoorzieningen op bouwkundige tekeningen en in schema's	2011 + A1:2013	NNI (www.nen.nl)	Hoofdstuk 6 Bbl
NEN 1594	Droge blusleidingen in en aan gebouwen	2006 + C2:2015	NNI (www.nen.nl)	Hoofdstukken 4 en 6 Bbl
NEN 1594	Droge blusleidingen in en aan gebouwen (bestaande bouw)	1991 + A1:1997	NNI (www.nen.nl)	Hoofdstuk 3 Bbl
NEN 1775	Bepaling van de bijdrage tot brandvoortplanting van vloeren, inclusief wijzigingsblad (bestaande bouw)	1991 + A1:1997	NNI (www.nen.nl)	Hoofdstuk 3 Bbl
NEN 2057	Daglichtopeningen van gebouwen - Bepaling van de equivalente daglichtoppervlakte van een ruimte	2011 + C1:2011	NNI (www.nen.nl)	Hoofdstuk 3 Bbl
NEN 2057	Daglichtopeningen van gebouwen - Bepaling van de equivalente daglichtoppervlakte van een ruimte (bestaande bouw)	2001 + C1:2003	NNI (www.nen.nl)	Bbl
NEN 2078	Voorschriften voor aardgasinstallaties GAVO 1987 - Deel 2: Aanvullende voorschriften voor grotere bijzondere installaties (bestaande bouw)	1987	NNI (www.nen.nl)	Hoofdstuk 3 Bbl
NEN 2535	Brandveiligheid van gebouwen - Brandmeldinstallaties - Systeem- en kwaliteitseisen en projecteringsrichtlijnen (bestaande bouw)	1996	NNI (www.nen.nl)	Hoofdstuk 3 en Bijlage II Bbl
NEN 2535	Brandveiligheid van gebouwen - Brandmeldinstallaties - Systeem- en kwaliteitseisen en projecteringsrichtlijnen	2017	NNI (www.nen.nl)	Hoofdstuk 4 en Bijlage II Bbl
NEN 2555	Brandveiligheid van gebouwen - Rookmelders voor woonfuncties	2008	NNI (www.nen.nl)	Hoofdstukken 4 en 5 Bbl
NEN 2555	Brandveiligheid van gebouwen - Rookmelders voor woonfuncties (bestaande bouw)	2002 + A1:2006	NNI (www.nen.nl)	Hoofdstuk 3 Bbl
NEN 2575	Brandveiligheid van gebouwen - Ontruimingsinstallaties - Systeem- en kwaliteitseisen en projecteringsrichtlijnen (bestaande bouw)	2000	NNI (www.nen.nl)	Hoofdstuk 3 Bbl

Norm	Naam	Datum of versie	Uitgever	Hoofdstuk in besluit of regeling waarin verwijzing staat ¹
NEN 2575-1	Brandveiligheid van gebouwen - Ontruimingsalarminstallaties - Systeem- en kwaliteitseisen en projecteringsrichtlijnen - Deel 1: Algemeen	2012	NNI (www.nen.nl)	Bbl
NEN 2575-2	Brandveiligheid van gebouwen - Ontruimingsalarminstallaties - Systeem- en kwaliteitseisen en projecteringsrichtlijnen - Deel 2: Luidalarm - Ontruimingsalarminstallatie type A	2012 + A1:2018	NNI (www.nen.nl)	Hoofdstuk 4 Bbl
NEN 2575-3	Brandveiligheid van gebouwen - Ontruimingsalarminstallaties - Systeem- en kwaliteitseisen en projecteringsrichtlijnen - Deel 3: Luidalarm - Ontruimingsalarminstallatie van type B	2012 + A2:2018	NNI (www.nen.nl)	Hoofdstuk 4 Bbl
NEN 2575-4	Brandveiligheid van gebouwen - Ontruimingsalarminstallaties - Systeem- en kwaliteitseisen en projectierichtlijnen - Deel 4: Stilalarminstallatie, draadloos	2013	NNI (www.nen.nl)	Hoofdstuk 4 Bbl
NEN 2575-5	Brandveiligheid van gebouwen - Ontruimingsalarminstallaties - Systeem- en kwaliteitseisen en projectierichtlijnen - Deel 5: Stilalarminstallatie met attentiepanelen	2012	NNI (www.nen.nl)	Hoofdstuk 4 Bbl
NEN 2580	Oppervlakten en inhoud van gebouwen - Termen, definities en bepalingsmethoden	2007 + C1:2008	NNI (www.nen.nl)	Bijlage I Bbl
NEN 2608	Vlakglas voor gebouwen - Eisen en bepalingsmethode	2014	NNI (www.nen.nl)	Hoofdstuk 4 Bbl
NEN 2686	Luchtdoorlatendheid van gebouwen - Meetmethode	1988 + A2:2008	NNI (www.nen.nl)	Hoofdstuk 4 Bbl
NEN 2690	Luchtdoorlatendheid van gebouwen - Meetmethode voor de specifieke luchtvolumestroom tussen kruipruimte en woning	1991 + A2:2008	NNI (www.nen.nl)	Hoofdstuk 4 Bbl
NEN 2757-1	Bepalingmethoden van de geschiktheid van systemen voor de afvoer van rookgas van gebouwgebonden installaties - Deel 1: Installaties met een belasting kleiner dan of gelijk aan 130 kW op bovenwaarde	2019	NNI (www.nen.nl)	Hoofdstuk 4 Bbl
NEN 2757-2	Afvoer van rook van gebouwgebonden verbrandingsinstallaties met een belasting groter dan 130 kW op bovenwaarde - Bepalingmethoden geschiktheid afvoersystemen	2006	NNI (www.nen.nl)	Bbl
NEN 2768	Meterruimten en bijbehorende bouwkundige voorzieningen in woningen	2018 + A1:2018	NNI (www.nen.nl)	Hoofdstuk 4 Bbl
NEN 2778	Vochtwering in gebouwen	2015	NNI (www.nen.nl)	Hoofdstukken 3 en 4 Bbl
NEN 2826	Luchtkwaliteit - Uitworp door stationaire puntbronnen - Monsterneming en bepaling van het gehalte aan gasvormig ammoniak	1999	NNI (www.nen.nl)	Hoofdstukken 4 en 5 Bal

Norm	Naam	Datum of versie	Uitgever	Hoofdstuk in besluit of regeling waarin verwijzing staat ¹
NEN 2991	Lucht - Bepaling van de asbest-concentraties in de binnenlucht en risicobeoordeling in en rondom bouwwerken, constructies of objecten waarbij asbesthoudende materialen zijn verwerkt	2015	NNI (www.nen.nl)	Hoofdstuk 6 Bbl
NEN 3011	Veiligheidskleuren en -tekens in de werkomgeving en in de openbare ruimte	2015	NNI (www.nen.nl)	Hoofdstuk 3 Bbl
NEN 3011	Veiligheidskleuren en -tekens in de werkomgeving en in de openbare ruimte (bestaande bouw)	2004 + C1:2007	NNI (www.nen.nl)	Bbl
NEN 3215	Binnenriolering - Eisen en bepalingsmethoden (bestaande bouw)	2007	NNI (www.nen.nl)	Hoofdstuk 3 Bbl
NEN 3215	Gebouwriolering en buitenriolering binnen de perceelgrenzen - Bepalingsmethoden voor de afvoercapaciteit, water- en luchtdichtheid en afstand van dakuitmondingen	2018 +C1+A1:2018	NNI (www.nen.nl)	Bbl
NEN 5077	Geluidwering in gebouwen - Bepalingsmethoden voor de grootheden voor geluidwering van uitwendige scheidingsconstructies, luchtgeluidisolatie, contactgeluidisolatie en geluidniveaus veroorzaakt door installaties	2019	NNI (www.nen.nl)	Hoofdstukken 4 en 5 Bbl en hoofdstukken 3, 5, 6 en 8 van deze regeling
NEN 5087	Inbraakveiligheid van woningen - Bereikbaarheid van dak- en gevelementen: deuren, ramen en kozijnen	2013 + A1:2016	NNI (www.nen.nl)	Hoofdstuk 4 Bbl
NEN 5096	Inbraakwerendheid - Dak- of gevelementen met deuren, ramen, luiken en vaste vullingen - Eisen, classificatie en beproevingsmethoden	2012 + A1:2015	NNI (www.nen.nl)	Bbl
NEN 5707	Bodem - Inspectie en monsterneming van asbest in bodem en partijen grond	Datum of versie zoals vermeld in bijlage D bij de Regeling bodemkwaliteit 2021	NNI (www.nen.nl)	Hoofdstuk 5 en bijlage IIA Bal
NEN 5717	Bodem - Waterbodem - Strategie voor het uitvoeren van milieuhygiënisch vooronderzoek	Datum of versie zoals vermeld in bijlage D bij de Regeling bodemkwaliteit 2021	NNI (www.nen.nl)	Hoofdstukken 4 en 5 Bal
NEN 5720	Bodem - Waterbodem - Strategie voor het uitvoeren van milieuhygiënisch onderzoek	Datum of versie zoals vermeld in bijlage D bij de Regeling bodemkwaliteit 2021	NNI (www.nen.nl)	Hoofdstuk 7 van deze regeling
NEN 5725	Bodem - Landbodem - Strategie voor het uitvoeren van milieuhygiënisch vooronderzoek	Datum of versie zoals vermeld in bijlage D bij de Regeling bodemkwaliteit 2021	NNI (www.nen.nl)	Hoofdstuk 5 Bal
NEN 5740	Bodem - Landbodem - Strategie voor het uitvoeren van verkennend bodemonderzoek - Onderzoek naar de milieuhygiënische kwaliteit van bodem en grond	Datum of versie zoals vermeld in bijlage D bij de Regeling bodemkwaliteit 2021	NNI (www.nen.nl)	Hoofdstukken 4 en 5 Bal
NEN 5742	Bodem - Monsterneming van grond en sediment ten behoeve van de bepaling van metalen, anorganische verbindingen, matig-vluchtige organische verbin-	2001	NNI (www.nen.nl)	Bijlage XXXI bij deze regeling

Norm	Naam	Datum of versie	Uitgever	Hoofdstuk in besluit of regeling waarin verwijzing staat ¹
	dingen en fysisch-chemische bodemkenmerken			
NEN 5753	Bodem - Bepaling van het lutumgehalte en de korrelgrootteverdeling in grond en waterbodem met behulp van zeef en pipet	Datum of versie zoals vermeld in bijlage D bij de Regeling bodemkwaliteit 2021	NNI (www.nen.nl)	Bijlage XXXI bij deze regeling
NEN 5754	Bodem - Berekening van het gehalte aan organische stof volgens de gloeiverliesmethode	Datum of versie zoals vermeld in bijlage D bij de Regeling bodemkwaliteit 2021	NNI (www.nen.nl)	Bijlage XXXI bij deze regeling
NEN 5766	Bodem - Plaatsing van peilbuizen ten behoeve van milieukundig bodemonderzoek	2003	NNI (www.nen.nl)	Hoofdstuk 4 Bal en hoofdstuk 7 van deze regeling
NEN 5897	Inspectie en monsterneming van asbest in bouw- en sloopafval en recyclinggranulaat	Datum of versie zoals vermeld in bijlage D bij de Regeling bodemkwaliteit 2021	NNI (www.nen.nl)	Bijlage IIA Bal
NEN 6060	Brandveiligheid van grote brandcompartimenten	2015	NNI (www.nen.nl)	Bbl
NEN 6061	Bepaling van de weerstand tegen het ontstaan van brand bij stookplaatsen	1991 + A3:2012	NNI (www.nen.nl)	Hoofdstukken 3 en 6 Bbl
NEN 6062	Bepaling van de brandveiligheid van rookgasafvoorzorgingen - Algemeen	2017	NNI (www.nen.nl)	Hoofdstukken 3 en 4 Bbl
NEN 6063	Bepaling van het brandgevaarlijk zijn van daken	2019	NNI (www.nen.nl)	Hoofdstuk 4 Bbl
NEN 6064	Bepaling van de onbrandbaarheid van bouwmaterialen (bestaande bouw)	1991 + A2:2001	NNI (www.nen.nl)	Hoofdstukken 3 en 6 Bbl
NEN 6065	Bepaling van de bijdrage tot brandvoortplanting van bouw materiaal(combinaties) (bestaande bouw)	1991 + A1:1997	NNI (www.nen.nl)	Bbl
NEN 6066	Bepaling van de rookproductie bij brand van bouw materiaal(combinaties) (bestaande bouw)	1991 + A1:1997	NNI (www.nen.nl)	Hoofdstuk 3 Bbl
NEN 6068	Bepaling van de weerstand tegen branddoorslag en brandoverslag tussen ruimten	2020	NNI (www.nen.nl)	Hoofdstukken 3 en 4 Bbl
NEN 6069	Beproeving en klassering van de brandwerendheid van bouwde len en bouwproducten (aangewezen als eerstelijns norm en als tweedelijns norm in NEN 6068)	2019 + A1 + C1:2019	NNI (www.nen.nl)	Bbl
NEN 6075	Bepaling van de weerstand tegen rookdoorgang tussen ruimten	2020	NNI (www.nen.nl)	Hoofdstukken 3 en 4 Bbl
NEN 6079	Brandveiligheid van grote brandcompartimenten - Risicobepaling	2016	NNI (www.nen.nl)	Bbl
NEN 6088	Brandveiligheid van gebouwen - Vluchtwegaanduiding - Eigenschappen en bepalingsmethoden	2002	NNI (www.nen.nl)	Bbl
NEN 6090	Bepaling van de vuurbelasting	2017	NNI (www.nen.nl)	Hoofdstukken 3 en 4 en Bijlage I Bbl
NEN 6265	Bacteriologisch onderzoek van water - Onderzoek naar de aanwezigheid en het aantal kolonievor-	1991	NNI (www.nen.nl)	Hoofdstuk 15 Bal

Norm	Naam	Datum of versie	Uitgever	Hoofdstuk in besluit of regeling waarin verwijzing staat ¹
	mende eenheden (KVE) van Legionella-bacteriën			
NEN 6411	Water - Bepaling van de pH	1981	NNI (www.nen.nl)	Hoofdstuk 15 Bal
NEN 6414	Water en slib - Bepaling van de temperatuur	2008	NNI (www.nen.nl)	Hoofdstuk 4 Bal
NEN 6480	Water - Titrimetrische bepaling van de gehalten aan vrij beschikbaar en totaal beschikbaar chloor met ijzer(II)-ammoniumsulfaat en 1-amino-4-diethylaminobenzeen-waterstofsulfaat (N,N-diethyl-p-phenyl eendiamine (DPD)-sulfaat) als indicator	1982 + C2: 1984	NNI (www.nen.nl)	Hoofdstuk 15
NEN 6494	Water - Enzymatische bepaling van het gehalte aan ureum in zwemwater	1984	NNI (www.nen.nl)	Hoofdstuk 15 Bal
NEN 6531	Water - Titrimetrische bepaling van het gehalte aan waterstofcarbonaat in water met een pH lager dan of gelijk aan 8,35	1986	NNI (www.nen.nl)	Hoofdstuk 15 Bal
NEN 6573	Bacteriologisch onderzoek van water - Onderzoek met behulp van membraanfiltratie naar de aanwezigheid en het aantal kolonievormende eenheden (KVE) van Pseudomonas aeruginosa	1987	NNI (www.nen.nl)	Hoofdstuk 15 Bal
NEN 6600-1	Water - Monsterneming - Deel 1: Afvalwater	2009	NNI (www.nen.nl)	Hoofdstukken 4, 6 en 7 Bal
NEN 6608	NEN 6608:1996: Water - Fotometrische bepaling van het sulfidegehalte	1996	NNI (www.nen.nl)	Hoofdstuk 4 Bal
NEN 6633	Water en (zuiverings)slib - Bepaling van het chemisch zuurstofverbruik (CZV)	2007	NNI (www.nen.nl)	Hoofdstukken 4, 6 en 7 Bal
NEN 6646	Water - Fotometrische bepaling van het gehalte aan ammoniumstikstof en van de som van de gehalten aan ammoniumstikstof en organisch gebonden stikstof volgens Kjeldahl, door mineralisatie met seleen, met behulp van een doorstroomanalysesysteem - Ontsluiting met zwavelzuur, seleen en kaliumsulfaat	2015 + C1:2015	NNI (www.nen.nl)	Hoofdstukken 4, 6, 7 en 15 Bal
NEN 6707	Bevestiging van dakbedekkingen - Eisen en bepalingsmethoden	2019	NNI (www.nen.nl)	Hoofdstuk 4 Bbl
NEN 6961	Milieu - Ontsluiting met salpeterzuur en zoutzuur (koningswater) voor de bepaling van geselecteerde elementen	2014	NNI (www.nen.nl)	Bijlage XXXI bij deze regeling
NEN 6965	Milieu - Analyse van geselecteerde elementen in water, eluaten en destruat - Atomaire-absorptiespectrometrie met vlamtechniek	2005	NNI (www.nen.nl)	Hoofdstuk 4 Bal en bijlage XXXI bij deze regeling
NEN 6966	Milieu - Analyse van geselecteerde elementen in water, eluaten en destruat - Atomaire emissiespectrometrie met inductief gekoppeld plasma	2005 + C1:2006	NNI (www.nen.nl)	Hoofdstuk 4 Bal

Norm	Naam	Datum of versie	Uitgever	Hoofdstuk in besluit of regeling waarin verwijzing staat ¹
NEN 8062	Brandveiligheid van gebouwen - Methode voor het beoordelen van de brandveiligheid van rookgasafvoervoorzieningen van bestaande gebouwen (bestaande bouw)	2011	NNI (www.nen.nl)	Hoofdstuk 3 Bbl
NEN 8078	Voorziening voor gas met een werkdruk tot en met 500 mbar - Prestatie-eisen - Bestaande bouw (bestaande bouw)	2018 + A1:2018	NNI (www.nen.nl)	Hoofdstuk 3 Bbl
NEN 8087	Ventilatie van gebouwen - Bepalingsmethoden voor bestaande gebouwen (bestaande bouw)	2001	NNI (www.nen.nl)	Hoofdstuk 3 Bbl
NEN 8700	Beoordeling constructieve veiligheid van een bestaand bouwwerk bij verbouw en afkeuren - Grondslagen (bestaande bouw en verbouw)	2011 + A1:2020	NNI (www.nen.nl)	Hoofdstukken 3 en 5 Bbl
NEN 8701	Beoordeling van de constructieve veiligheid van een bestaand bouwwerk bij verbouw en afkeuren – Belastingen	2011 + A1:2020	NNI (www.nen.nl)	Hoofdstukken 3 en 5 Bbl In NEN 8700 wordt verwezen naar NEN 8701
NEN 8707	Beoordeling van de constructieve veiligheid van een bestaand bouwwerk bij verbouw en afkeur – Geotechnische constructies	2018 + C1:2020	NNI (www.nen.nl)	Hoofdstukken 3 en 5 Bbl In NEN 8700 wordt verwezen naar NEN 8707
NEN 8757	Afvoer van rook van verbrandingstoestellen in gebouwen - Bepalingsmethoden voor bestaande bouw	2005	NNI (www.nen.nl)	Hoofdstuk 3 Bbl
NEN-EN 179	Hang- en sluitwerk - Sluitingen voor nooduitgangen met een deukruk of een drukplaat, voor gebruik bij vluchtroutes - Eisen en beproevingsmethoden	2008	NNI (www.nen.nl)	Hoofdstukken 3 en 4 Bbl
NEN-EN 858-1	Afscheiders en slibvangputten voor lichte vloeistoffen (bijv. olie en benzine) - Deel 1: Ontwerp, eisen en beproeving, merken en kwaliteitscontrole	2002 + A1:2004	NNI (www.nen.nl)	Hoofdstuk 4 Bal
NEN-EN 858-2	Afscheiders en slibvangputten voor lichte vloeistoffen (bijv. olie en benzine) - Deel 2: Bepaling van nominale afmeting, installatie, functionering en onderhoud	2003	NNI (www.nen.nl)	Hoofdstuk 4 Bal
NEN-EN 872	Water - Bepaling van het gehalte aan onopgeloste stoffen - Methode door filtratie over glasvezelfilters	2005	NNI (www.nen.nl)	Hoofdstukken 4, 6 en 7 Bal
NEN-EN 1125	Hang- en sluitwerk - Panieksluitingen voor vluchtdeuren met een horizontale bedieningsstang voor het gebruik bij vluchtroutes - Eisen en beproevingsmethoden	2008	NNI (www.nen.nl)	Hoofdstukken 3 en 4 Bbl
NEN-EN 1484	Leidraad voor de bepaling van het gehalte aan totaal organische koolstof (TOC) en opgelost organische koolstof (DOC)	1997	NNI (www.nen.nl)	Hoofdstuk 4 Bal
NEN-EN 1825-1	Vetafscheiders en slibvangputten - Deel 1: Ontwerp, eisen en be-	2004 + C1:2006	NNI (www.nen.nl)	Hoofdstuk 4 Bal

Norm	Naam	Datum of versie	Uitgever	Hoofdstuk in besluit of regeling waarin verwijzing staat ¹
	proefing, merken en kwaliteitscontrole			
NEN-EN 1825-2	Vetafscheiders en slibvangputten - Deel 2: Bepaling van nominale afmeting, installatie, functionering en onderhoud	2002	NNI (www.nen.nl)	Hoofdstuk 4 Bal
NEN-EN 1838	Toegepaste verlichtingstechniek - Noodverlichting	2013	NNI (www.nen.nl)	Hoofdstuk 4 Bbl
NEN-EN 1838	Toegepaste verlichtingstechniek - Noodverlichting (bestaande bouw en bij toepassing van artikel 4.215, tweede lid, van het Besluit bouwwerken leefomgeving ook voor te bouwen bouwwerken)	1999	NNI (www.nen.nl)	Hoofdstuk 3 Bbl
NEN-EN 1899-1	Water - Bepaling van het biochemisch zuurstofverbruik na n dagen (BOD _n) - Deel 1: Verdunnings- en entmethode met toevoeging van allylthioerum	1998	NNI (www.nen.nl)	Hoofdstukken 4, 6 en 7 Bal
NEN-EN 1911	Emissies van stationaire bronnen - Bepaling van de massa concentratie van gasvormige chloride van HCl - Standaard referentiemethode	2010	NNI (www.nen.nl)	Hoofdstukken 4 en 5 Bal
NEN-EN 1948-1	Emissies van stationaire bronnen - Bepaling van de concentratie aan PCDD's/PCDF's en dioxine-achtige PCB's - Deel 1: Monstername van PCDD's/PCDF's	2006	NNI (www.nen.nl)	Hoofdstukken 4 en 5 Bal
NEN-EN 1948-2	Emissies van stationaire bronnen - Bepaling van de concentratie aan PCDD's/PCDF's en dioxine-achtige PCB's - Deel 2: Extractie en opwerking van PCDD's/PCDF's	2006	NNI (www.nen.nl)	Hoofdstukken 4 en 5 Bal
NEN-EN 1948-3	Emissie van stationaire bronnen - Bepaling van de concentratie aan PCDD's en PCDF's en dioxine-achtige PCB's - Deel 3: Identificatie en kwantificering van PCDD's en PCDF's	2006	NNI (www.nen.nl)	Hoofdstukken 4 en 5 Bal
NEN-EN 1990	Eurocode - Grondslagen van het constructief ontwerp	2019 + A1:2019 C2:2019 + NB:2019	NNI (www.nen.nl)	Hoofdstuk 4 Bbl
NEN-EN 1991-1-1	Eurocode 1: Belastingen op constructies - Deel 1-1: Algemene belastingen - Volumieke gewichten, eigengewicht en opgelegde belastingen voor gebouwen	2019 + C1:2019 + NB:2019	NNI (www.nen.nl)	Bbl
NEN-EN 1991-1-2	Eurocode 1: Belastingen op constructies - Deel 1-2: Algemene belastingen - Belasting bij brand	2019 + C3:2019 + NB:2019	NNI (www.nen.nl)	Hoofdstuk 4 Bbl
NEN-EN 1991-1-3	Eurocode 1: Belastingen op constructies - Deel 1-3: Algemene belastingen - Sneeuwbelasting	2019 + C1:2019 + A1:2019 + NB:2019	NNI (www.nen.nl)	Hoofdstuk 4 Bbl
NEN-EN 1991-1-4	Eurocode 1: Belastingen op constructies - Deel 1-4: Algemene belastingen - Windbelasting	2019 + A1 + C2:2011 + NB:2019	NNI (www.nen.nl)	Hoofdstuk 4 Bbl
NEN-EN 1991-1-5	Eurocode 1: Belastingen op constructies - Deel 1-5: Algemene belastingen - Thermische belasting	2011 + C1:2011 + NB:2019	NNI (www.nen.nl)	Hoofdstuk 4 Bbl

Norm	Naam	Datum of versie	Uitgever	Hoofdstuk in besluit of regeling waarin verwijzing staat ¹
NEN-EN 1991-1-7	Eurocode 1: Belastingen op constructies - Deel 1-7: Algemene belastingen - Buitengewone belastingen: stootbelastingen en ontploffingen	2015 + C1+A1:2015 + NB:2019	NNI (www.nen.nl)	Hoofdstuk 4 Bbl
NEN-EN 1991-2	Eurocode 1: Belastingen op constructies - Deel 2: Verkeersbelasting op bruggen	2015 + C1:2015 + NB:2019	NNI (www.nen.nl)	Hoofdstuk 4 Bbl
NEN-EN 1991-3	Eurocode 1: Belastingen op constructies - Deel 3: Belastingen veroorzaakt door kranen en machines	2006 + C1:2012 + NB:2013	NNI (www.nen.nl)	Hoofdstuk 4 Bbl
NEN-EN 1991-4	Eurocode 1: Belastingen op constructies - Deel 4: Silo's en opslagtanks	2006 + C1:2012 + NB:2013	NNI (www.nen.nl)	Hoofdstuk 4 Bbl
NEN-EN 1992-1-1	Eurocode 2: Ontwerp en berekening van betonconstructies - Deel 1-1: Algemene regels en regels voor gebouwen	2011 + C2:2011 + A1:2015 + NB:2016 + A1:2020	NNI (www.nen.nl)	Hoofdstuk 4 Bbl
NEN-EN 1992-1-2	Eurocode 2: Ontwerp en berekening van betonconstructies - Deel 1-2: Algemene regels - Ontwerp en berekening van constructies bij brand	2011+ C1:2011 + C11:2017 + A1:2019 + NB:2011	NNI (www.nen.nl)	Hoofdstuk 4 Bbl
NEN-EN 1992-2	Eurocode 2: Ontwerp en berekening van betonconstructies - Betonnen bruggen - Regels voor ontwerp, berekening en detaillering	2011 + C1:2011 + NB:2016	NNI (www.nen.nl)	Hoofdstuk 4 Bbl
NEN-EN 1992-3	Eurocode 2: Ontwerp en berekening van betonconstructies - Deel 3: Constructies voor keren en opslaan van stoffen	2006 + NB:2011	NNI (www.nen.nl)	Hoofdstuk 4 Bbl
NEN-EN 1993-1-1	Eurocode 3: Ontwerp en berekening van staalconstructies - Deel 1-1: Algemene regels en regels voor gebouwen	2006 + C2 + A1:2016 + NB: 2016	NNI (www.nen.nl)	Hoofdstuk 4 Bbl
NEN-EN 1993-1-2	Eurocode 3: Ontwerp en berekening van staalconstructies - Deel 1-2: Algemene regels - Ontwerp en berekening van constructies bij brand	2005 + C2:2011 + NB:2015	NNI (www.nen.nl)	Hoofdstuk 4 Bbl
NEN-EN 1993-1-3	Eurocode 3: Ontwerp en berekening van staalconstructies - Deel 1-3: Algemene regels - Aanvullende regels voor koudgevormde dunwandige profielen en platen	2006 + C3:2009 + NB:2011	NNI (www.nen.nl)	Hoofdstuk 4 Bbl
NEN-EN 1993-1-4	Eurocode 3: Ontwerp en berekening van staalconstructies - Deel 1-4: Algemene regels - Aanvullende regels voor corrosievaste staalsoorten	2006 + A1:2015 + NB:2012	NNI (www.nen.nl)	Bbl
NEN-EN 1993-1-5	Eurocode 3: Ontwerp en berekening van staalconstructies - Deel 1-5: Constructieve plaatvelden	2006 + C1:2012 + A1:2017 + NB:2011	NNI (www.nen.nl)	Bbl
NEN-EN 1993-1-6	Eurocode 3: Ontwerp en berekening van staalconstructies - Deel 1-6: Algemene regels - Sterkte en Stabiliteit van Schaalconstructies	2007 + A1:2017, C1:2009 + NB:2011	NNI (www.nen.nl)	Bbl
NEN-EN 1993-1-7	Eurocode 3: Ontwerp en berekening van staalconstructies - Deel	2008 + C1:2009 + NB:2011	NNI (www.nen.nl)	Hoofdstuk 4 Bbl

Norm	Naam	Datum of versie	Uitgever	Hoofdstuk in besluit of regeling waarin verwijzing staat ¹
	1-7: Sterkte en stabiliteit haaks op het vlak belaste platen			
NEN-EN 1993-1-8	Eurocode 3: Ontwerp en berekening van staalconstructies - Deel 1-8: Ontwerp en berekening van verbindingen	2006 + C2:2011 + C11:2016 + NB:2011	NNI (www.nen.nl)	Hoofdstuk 4 Bbl
NEN-EN 1993-1-9	Eurocode 3: Ontwerp en berekening van staalconstructies - Deel 1-9: Vermoeiing	2006 + C2:2012 + NB:2011	NNI (www.nen.nl)	Hoofdstuk 4 Bbl
NEN-EN 1993-1-10	Eurocode 3: Ontwerp en berekening van staalconstructies - Deel 1-10: Materiaalbaarheid en eigenschappen in de dikterichting	2006 + C2:2011 + C11:2015 + NB:2007	NNI (www.nen.nl)	Hoofdstuk 4 Bbl
NEN-EN 1993-1-11	Eurocode 3: Ontwerp en berekening van staalconstructies - Deel 1-11: Ontwerp en berekening van op trek belaste componenten	2007 + C1:2011 + NB:2011	NNI (www.nen.nl)	Hoofdstuk 4 Bbl
NEN-EN 1993-1-12	Eurocode 3: Ontwerp en berekening van staalconstructies - Deel 1-12: Aanvullende regels voor de uitbreiding van EN 1993 voor staalsoorten tot en met S 700	2007 + C1:2011 + NB:2011	NNI (www.nen.nl)	Hoofdstuk 4 Bbl
NEN-EN 1993-2	Eurocode 3: Ontwerp en berekening van staalconstructies - Deel 2: Stalen bruggen	2007 + C1:2011 + NB:2011	NNI (www.nen.nl)	Hoofdstuk 4 Bbl
NEN-EN 1993-3-1	Eurocode 3: Ontwerp en berekening van staalconstructies - Deel 3-1: Torens, masten en schoorstenen - Torens en masten	2007 + C1:2009 + NB:2012	NNI (www.nen.nl)	Hoofdstuk 4 Bbl
NEN-EN 1993-3-2	Eurocode 3: Ontwerp en berekening van staalconstructies - Deel 3-2: Torens, masten en schoorstenen - Schoorstenen	2007 + NB:2012	NNI (www.nen.nl)	Hoofdstuk 4 Bbl
NEN-EN 1993-4-1	Eurocode 3: Ontwerp en berekening van staalconstructies - Deel 4-1: Silo's	2007 + C1:2009 + A1:2017 + NB:2012	NNI (www.nen.nl)	Hoofdstuk 4 Bbl
NEN-EN 1993-4-2	Eurocode 3: Ontwerp en berekening van staalconstructies - Deel 4-2: Opslagtanks	2007 + A1:2017, C1:2009 + NB:2012	NNI (www.nen.nl)	Hoofdstuk 4 Bbl
NEN-EN 1993-4-3	Eurocode 3 - Ontwerp en berekening van staalconstructies - Deel 4-3: Buisleidingen	2009 + C1:2009	NNI (www.nen.nl)	Bbl
NEN-EN 1993-5	Eurocode 3: Ontwerp en berekening van staalconstructies - Deel 5: Palen en damwanden	2008 + C1:2009 + NB:2012	NNI (www.nen.nl)	Hoofdstuk 4 Bbl
NEN-EN 1993-6	Eurocode 3: Ontwerp en berekening van staalconstructies - Deel 6: Kraanbanen	2008 + C1:2009 + NB:2012	NNI (www.nen.nl)	Hoofdstuk 4 Bbl
NEN-EN 1994-1-1	Eurocode 4: Ontwerp en berekening van staal-betonconstructies - Deel 1-1: Algemene regels en regels voor gebouwen	2011 + C1:2011 + NB:2012	NNI (www.nen.nl)	Hoofdstuk 4 Bbl
NEN-EN 1994-1-2	Eurocode 4: Ontwerp en berekening van staal-betonconstructies - Deel 1-2: Algemene regels - Ontwerp en berekening van constructies bij brand	2011 + C1:2011 + A1:2014 + NB:2007	NNI (www.nen.nl)	Hoofdstuk 4 Bbl
NEN-EN 1994-2	Eurocode 4: Ontwerp en berekening van staal-betonconstructies	2006 + C1:2011 + NB:2011	NNI (www.nen.nl)	Hoofdstuk 4 Bbl

Norm	Naam	Datum of versie	Uitgever	Hoofdstuk in besluit of regeling waarin verwijzing staat ¹
	- Deel 2: Algemene regels en regels voor bruggen			
NEN-EN 1995-1-1	Eurocode 5: Ontwerp en berekening van houtconstructies - Deel 1-1: Algemeen - Gemeenschappelijke regels en regels voor gebouwen	2005 + C1 + A1:2011 + C1:2012 + A2:2014 + NB:2013	NNI (www.nen.nl)	Hoofdstuk 4 Bbl
NEN-EN 1995-1-2	Eurocode 5: Ontwerp en berekening van houtconstructies - Deel 1-2: Algemeen - Ontwerp en berekening van constructies bij brand	2005 + C2:2011 + NB:2011	NNI (www.nen.nl)	Hoofdstuk 4 Bbl
NEN-EN 1995-2	Eurocode 5: Ontwerp en berekening van houtconstructies - Deel 2: Bruggen	2005 + NB:2011	NNI (www.nen.nl)	Hoofdstuk 4 Bbl
NEN-EN 1996-1-1	Eurocode 6: Ontwerp en berekening van constructies van metselwerk - Deel 1-1: Algemene regels voor constructies van gewapend en ongewapend metselwerk	2006 + A1:2013 + NB:2018	NNI (www.nen.nl)	Hoofdstuk 4 Bbl
NEN-EN 1996-1-2	Eurocode 6: Ontwerp en berekening van constructies van metselwerk - Deel 1-2: Algemene regels - Ontwerp en berekening van constructies bij brand	2005 + C1:2011 + NB:2011	NNI (www.nen.nl)	Hoofdstuk 4 Bbl
NEN-EN 1996-2	Eurocode 6: Ontwerp en berekening van constructies van metselwerk - Deel 2: Ontwerp, materiaalkeuze en uitvoering van constructies van metselwerk	2006 + C1:2011 + NB:2011	NNI (www.nen.nl)	Hoofdstuk 4 Bbl
NEN-EN 1996-3	Eurocode 6: Ontwerp en berekening van constructies van metselwerk - Deel 3: Vereenvoudigde berekeningsmodellen voor constructies van ongewapend metselwerk	2006 + C1:2011 + NB:2011	NNI (www.nen.nl)	Hoofdstuk 4 Bbl
NEN-EN 1997-1	Eurocode 7: Geotechnisch ontwerp - Deel 1: Algemene regels	2005 + C1 + A1:2016 + NB:2019	NNI (www.nen.nl)	Hoofdstuk 4 Bbl
NEN-EN 1997-2	Eurocode 7: Geotechnisch ontwerp - Deel 2: Grondonderzoek en beproeving	2007 + C1:2010 + NB:2011	NNI (www.nen.nl)	Hoofdstuk 4 Bbl
NEN-EN 1999-1-1	Eurocode 9: Ontwerp en berekening van aluminiumconstructies - Deel 1-1: Algemene regels	2007 + A1:2011 + A2:2014 + C11:2018 + NB:2011	NNI (www.nen.nl)	Bbl
NEN-EN 1999-1-2	Eurocode 9: Ontwerp en berekening van aluminiumconstructies - Deel 1-2: Ontwerp en berekening van constructies bij brand	2007 + C1:2011 + NB:2011	NNI (www.nen.nl)	Hoofdstuk 4 Bbl
NEN-EN 1999-1-3	Eurocode 9: Ontwerp en berekening van aluminiumconstructies - Deel 1-3: Vermoeiing	2007 + A1:2011	NNI (www.nen.nl)	Hoofdstuk 4 Bbl
NEN-EN 1999-1-4	Eurocode 9: Ontwerp en berekening van aluminiumconstructies - Deel 1-4: Koudgevormde dunne platen	2007 + C1 + A1:2011 + NB:2011	NNI (www.nen.nl)	Bbl
NEN-EN 1999-1-5	Eurocode 9: Ontwerp en berekening van aluminiumconstructies - Deel 1-5: Schaalconstructies	2007 + C1:2009	NNI (www.nen.nl)	Hoofdstuk 4 Bbl
NEN-EN 12341	Luchtkwaliteit - Algemene gravimetrische referentiemethode voor de bepaling van de PM10 of	2014	NNI (www.nen.nl)	Hoofdstuk 12 van deze regeling

Norm	Naam	Datum of versie	Uitgever	Hoofdstuk in besluit of regeling waarin verwijzing staat ¹
	PM2,5-massafractie van zweven-de stof in de buitenlucht			
NEN-EN 12354-6	Geluidwering in gebouwen - Berekening van de akoestische eigenschappen van gebouwen met de eigenschappen van bouwelementen - Deel 6: Geluidabsorptie in gesloten ruimten	2004	NNI (www.nen.nl)	Hoofdstuk 4 Bbl
NEN-EN 12566-1	Kleine afvalwaterzuiveringsinstallaties ≤ 50 IE - Deel 1: Geprefabriceerde septictanks	2016	NNI (www.nen.nl)	Hoofdstukken 6 en 7 Bal
NEN-EN 12619	Emissies van stationaire bronnen - Bepaling van de massaconcentratie van totaal gasvormig organisch koolstof in lage concentraties in verbrandingsgassen - Continue methode met vlamionisatiedetector	2013	NNI (www.nen.nl)	Hoofdstukken 4 en 5 Bal
NEN-EN 13211	Luchtkwaliteit - Emissies van stationaire bronnen - Bepaling van de concentratie aan totaal kwik	2001 + C1:2007	NNI (www.nen.nl)	Hoofdstukken 4 en 5 Bal
NEN-EN 13284-1	Emissies van stationaire bronnen - Bepaling van massaconcentratie van stof in lage concentraties - Deel 1: Manuele gravimetrische methode	2017	NNI (www.nen.nl)	Hoofdstukken 4, 5, 6 en 7 Bal
NEN-EN 13284-2	Emissies van stationaire bronnen - Bepaling van massaconcentratie van stof in lage concentraties - Deel 2: Geautomatiseerde meetsystemen	2017	NNI (www.nen.nl)	Hoofdstukken 4 en 5 Bal
NEN-EN 13501-1	Brandclassificatie van bouwproducten en bouwdelen - Deel 1: Classificatie op grond van resultaten van beproeving van het brandgedrag	2019	NNI (www.nen.nl)	Hoofdstukken 3, 4 en 6 Bbl
NEN-EN 13501-6	Brandclassificatie van bouwproducten en bouwdelen - Deel 6: Classificatie op grond van resultaten van beproeving van het brandgedrag van elektrische kabels	2019	NNI (www.nen.nl)	Bbl
NEN-EN 14181	Emissies van stationaire bronnen - Kwaliteitsborging van geautomatiseerde meetsystemen	2014	NNI (www.nen.nl)	Hoofdstukken 4 en 5 Bal
NEN-EN 14211	Luchtkwaliteit - Buitenlucht - Standaard methode voor meten van de concentratie stikstofdioxide en stikstofmonoxide door middel van chemoluminescentie	2012	NNI (www.nen.nl)	Hoofdstuk 12 van deze regeling
NEN-EN 14212	Luchtkwaliteit - Buitenlucht - Standaard methode voor het meten van de concentratie zwaveldioxide door middel van ultraviolette fluorescentie	2012	NNI (www.nen.nl)	Hoofdstuk 12 van deze regeling
NEN-EN 14385	Emissies van stationaire bronnen - Bepaling van de totale emissie van As, CD, Cr, CO, Cu, Mn, Ni, Pb, Sb, TI en V	2004	NNI (www.nen.nl)	Hoofdstukken 4 en 5 Bal
NEN-EN 14625	Luchtkwaliteit - Buitenlucht - Standaard methode voor het meten van de concentratie ozon	2012	NNI (www.nen.nl)	Hoofdstuk 15 Bal en hoofdstuk 12 van deze regeling

Norm	Naam	Datum of versie	Uitgever	Hoofdstuk in besluit of regeling waarin verwijzing staat ¹
	door middel van ultraviolette fotometrische methode			
NEN-EN 14626	Luchtkwaliteit - Buitenlucht - Standaard methode voor het meten van de concentratie koolstofmonoxide door middel van niet-dispersieve infraroodspectroscopie	2012	NNI (www.nen.nl)	Hoofdstuk 12 van deze regeling
NEN-EN 14789	Emissies van stationaire bronnen - Bepaling van de volumeconcentratie van zuurstof (O ₂) - Referentiemethode - Paramagnetisme	2017	NNI (www.nen.nl)	Hoofdstukken 4 en 5 Bal
NEN-EN 14790	Emissies van stationaire bronnen - Bepaling van de waterdamp in leidingen - Standaard referentiemethode	2017	NNI (www.nen.nl)	Hoofdstuk 4 Bal
NEN-EN 14791	Emissies van stationaire bronnen - Bepaling van de massaconcentratie aan zwaveldioxide - referentiemethode	2017	NNI (www.nen.nl)	Hoofdstukken 4 en 5 Bal
NEN-EN 14792	Emissies van stationaire bronnen - Bepaling van massaconcentratie aan stikstofoxiden - referentiemethode: Chemiluminescentie	2017	NNI (www.nen.nl)	Hoofdstukken 4 en 5 Bal
NEN-EN 14902	Luchtkwaliteit - Standaard methode voor de meting van Pb, Cd, As, and Ni in de PM ₁₀ fractie van zwevend stof	2005	NNI (www.nen.nl)	Hoofdstuk 12 van deze regeling
NEN-EN 14907	Luchtkwaliteit - Algemene gravimetrische referentiemethode voor de bepaling van de PM _{2,5} -massafractie van zwevende stof in de buitenlucht	2005	NNI (www.nen.nl)	Hoofdstuk 12 van deze regeling
NEN-EN 15001-1	Gasinfrastructuur - Gasinstallatie-leidingen met bedrijfsdrukken groter dan 0,5 bar voor industriële en groter dan 5 bar voor industriële en niet-industriële gasinstallaties - Deel 1: Gedetailleerde functionele eisen voor ontwerp, materialen, constructie, inspectie en beproeving	2009	NNI (www.nen.nl)	Hoofdstuk 4 Bbl
NEN-EN 15058	Emissies van stationaire bronnen - Bepaling van de massaconcentratie van koolstofmonoxide (CO) - Referentiemethode: Niet-dispersieve infrarood spectrometrie	2017	NNI (www.nen.nl)	Hoofdstuk 4 Bal
NEN-EN 15204	Kwaliteit van water - Richtlijn voor het tellen van fytoplankton met behulp van omgekeerde microscopie (Utermöhl-techniek)	2006	NNI (www.nen.nl)	Hoofdstuk 15 Bal
NEN-EN 15259	Luchtkwaliteit - Meetmethode emissies van stationaire bronnen - Eisen voor meetvlakken en meetlokaties en voor doelstelling, meetplan en rapportage van de meting	2007	NNI (www.nen.nl)	Hoofdstukken 4 en 5 Bal
NEN-EN 15549	Luchtkwaliteit - Standaardmethode voor het meten van de concentratie benzo[a]pyreen in buitenlucht	2008	NNI (www.nen.nl)	Hoofdstuk 12 van deze regeling
NEN-EN 15610	Railtoepassingen - Geluidemissie - Meting van de railruwheid gere-	2019	NNI (www.nen.nl)	Bijlage IVf bij deze regeling

Norm	Naam	Datum of versie	Uitgever	Hoofdstuk in besluit of regeling waarin verwijzing staat ¹
	lateerd aan generatie van rolge-luid			
NEN-EN 15841	Luchtkwaliteit - Buitenlucht - Be-paling van de atmosferische depo-sitie van lood, nikkel, arseen en cadmium	2009	NNI (www.nen.nl)	Hoofdstuk 12 van de-zere regeling
NEN-EN 15853	Luchtkwaliteit - Standaardmetho-de voor de bepaling van de depo-sitie van kwik	2010	NNI (www.nen.nl)	Hoofdstuk 12 van de-zere regeling
NEN-EN 15934	Slib, behandeld biologisch afval, bodem en afval - Berekening van het droge stofgehalte door de bepaling van de droogrest of het watergehalte	2012	NNI (www.nen.nl)	Bijlage XXXI bij deze regeling
NEN-EN 15980	Luchtkwaliteit - Bepaling van de depositie van benz[a]anthraceen, benzo[b]fluorantheen, benzo[j]flu-orantheen, benzo[k]fluorantheen, benzo[a]pyreen, dibenz[a,h]an-thraceen en indeno[1,2,3-cd]py-reen	2011	NNI (www.nen.nl)	Hoofdstuk 12 van de-zere regeling
NEN-EN 16179	Slib, behandeld bioafval en bodem - Richtlijn voor monstervoor-behandeling	2012	NNI (www.nen.nl)	Bijlage XXXI bij deze regeling
NEN-EN 16321-1	Terugwinning van benzinedamp tijdens het vullen van motorvoer-tuigen bij tankstations - Deel 1: Beproevingsmethoden voor effi-ciënte goedkeuring van terugwin-ningsystemen van benzinedam-pen	2013	NNI (www.nen.nl)	Hoofdstuk 4 Bal
NEN-EN 16321-2	Terugwinning van benzinedamp tijdens het vullen van motorvoer-tuigen bij tankstations - Deel 2: Beproevingsmethoden voor de controle van dampwinningsys-temen bij tankstations	2013	NNI (www.nen.nl)	Hoofdstuk 4 Bal
NEN-EN 50522	Aarding van hoogspanningsin-stallaties van meer dan 1 kV wis-selspanning	2010	NNI (www.nen.nl)	Bbl
NEN-EN-IEC 60079-10-2	Explosieve atmosferen - Deel 10-2: Classificatie van gebieden - Explosieve stofatmosferen	2015	NNI (www.nen.nl)	Hoofdstuk 4 Bal
NEN-EN-IEC 60942	Elektro-akoestiek - IJkbronnen voor geluid	2018	NNI (www.nen.nl)	Bijlage IVi bij deze regeling
NEN-EN-IEC 61260-1	Elektro-akoestiek - Octaafband-en gefractioneerde octaafbandfil-ters	2014	NNI (www.nen.nl)	Bijlagen IVh en IVi bij deze regeling
NEN-EN-IEC 61400-1	Windturbines - Deel 1: Ontwerp-eisen	2005	NNI (www.nen.nl)	Hoofdstuk 4 Bal
NEN-EN-IEC 61400-2	Windturbines - Deel 2: Kleine windturbines	2014	NNI (www.nen.nl)	Hoofdstuk 4 Bal
NEN-EN-IEC 61400-22	Generatorsystemen voor windtur-bines - Deel 22: Conformiteitsbe-proeving en certificatie	2011	NNI (www.nen.nl)	Hoofdstuk 4 Bal
NEN-EN-IEC 61672-1	Elektro-akoestiek - Geluidniveaumeters	2014	NNI (www.nen.nl)	Bijlagen IVh, IVi en XVIIIb bij deze rege-ling

Norm	Naam	Datum of versie	Uitgever	Hoofdstuk in besluit of regeling waarin verwijzing staat ¹
NEN-EN-IEC 61936-1	Sterkstroombestemmingen met meer dan 1 kV wisselspanning - Deel 1: Algemene bepalingen	2012 + C1: 2012, C11:2011, C12:2013, C13:2013 + A1: 2014	NNI (www.nen.nl)	Bbl
NEN-EN-IEC 62305-1	Bliksembeveiliging - Deel 1: Algemene principes	2011	NNI (www.nen.nl)	Hoofdstuk 4 Bal
NEN-EN-IEC 62305-2	Bliksembeveiliging - Deel 2: Risicomanagement	2012	NNI (www.nen.nl)	Hoofdstuk 4 Bal
NEN-EN-IEC 62305-4	Bliksembeveiliging - Deel 4: Elektrische en elektronische systemen in objecten	2011	NNI (www.nen.nl)	Hoofdstuk 4 Bal
NEN-EN-ISO 2813	Verven en vernissen - Bepaling van de glans (spiegelende reflectie) van niet-metallieke verflagen onder 20 graden, 60 graden en 85 graden	2014	NNI (www.nen.nl)	Hoofdstuk 4 Bal
NEN-EN-ISO 3095	Railtoepassingen - Akoestiek - Meting van geluid uitgestraald door railgebonden voertuigen	2013	NNI (www.nen.nl)	Bijlage IVf bij deze regeling
NEN-EN-ISO 3382-2	Akoestiek - Meting van de ruimte akoestische parameters - Deel 2: Nagalmtijd in gewone ruimtes	2008	NNI (www.nen.nl)	Bijlage IVh bij deze regeling
NEN-EN-ISO 5667-3	Water - Monsterneming - Deel 3: Conservering en behandeling van watermonsters	2012	NNI (www.nen.nl)	Hoofdstukken 4, 6 en 7 Bal
NEN-EN-ISO 5814	Water - Bepaling van het gehalte aan opgeloste zuurstof - Elektrochemische methode	2012	NNI (www.nen.nl)	Hoofdstuk 15 Bal
NEN-EN-ISO 6878	Water - Bepaling van fosfor - Ammoniummolybdaat spectrometrische methode	2004	NNI (www.nen.nl)	Hoofdstukken 6, 7 en 15 Bal
NEN-EN-ISO 7027-1	Water - Bepaling van troebelheid - Deel 1: Kwantitatieve methoden	2016	NNI (www.nen.nl)	Hoofdstuk 15 Bal
NEN-EN-ISO 7027-2	Waterkwaliteit - Bepaling van de mate van troebelheid - Deel 2: Semi-quantitatieve methoden voor het testen van transparantie van wateren	2019	NNI (www.nen.nl)	Hoofdstuk 15 Bal
NEN-EN-ISO 7393-1	Water - Bepaling van het vrije chloorgehalte en het totale chloorgehalte - Deel 1: Titrimetrische methode met gebruik van N,N-diethyl-1,4-phenylenediamine	2000	NNI (www.nen.nl)	Hoofdstukken 4 en 15 Bal
NEN-EN-ISO 7393-2	Water - Bepaling van het vrije chloorgehalte en het totale chloorgehalte - Deel 2: Colorimetrische methode met gebruik van N,N-diethyl-1,4-phenylenediamine, voor routine controledoelinden	2000	NNI (www.nen.nl)	Hoofdstuk 4 Bal
NEN-EN-ISO 7393-3	Water - Bepaling van het vrije chloorgehalte en het totale chloorgehalte - Deel 3: Jodometrische titratiemethode voor de bepaling van het totale chloorgehalte	2000	NNI (www.nen.nl)	Hoofdstuk 4 Bal
NEN-EN-ISO 7888	Water - Bepaling van het elektrisch geleidingsvermogen	1994	NNI (www.nen.nl)	Hoofdstuk 15 Bal

Norm	Naam	Datum of versie	Uitgever	Hoofdstuk in besluit of regeling waarin verwijzing staat ¹
NEN-EN-ISO 7899-1	Water - Detectie en telling van enterococci - Deel 1: Geminatiseerde methode (meest waarschijnlijke aantal) voor oppervlaktewater en afvalwater	1998 en correctie 2000	NNI (www.nen.nl)	Hoofdstukken 15 en 17 Bal en hoofdstuk 12 van deze regeling
NEN-EN-ISO 7899-2	Water - Detectie en telling van enterococci - Deel 2: Membraanfiltratiemethode	2000	NNI (www.nen.nl)	Hoofdstukken 15 en 17 Bal en hoofdstuk 12 van deze regeling
NEN-EN-ISO 8467	Water - Bepaling van de permanganaatindex	1995	NNI (www.nen.nl)	Hoofdstuk 15 Bal
NEN-EN-ISO 9308-1	Water - Telling van Escherichia coli en bacteriën van de coligroep - Deel 1: Methode met membraanfiltratie voor water met een lage achtergrondconcentratie aan bacteriën	2014	NNI (www.nen.nl)	Hoofdstuk 15 Bal
NEN-EN-ISO 9308-1	Water - Detectie en enumeratie van Escherichia coli en bacteriën van de coligroep - Deel 1: Methode met membraanfiltratie	2000	NNI (www.nen.nl)	Hoofdstuk 17 Bal
NEN-EN-ISO ISO 9308-3	Water - Detectie en telling van Escherichia coli en bacteriën van de coligroep in oppervlaktewater en afvalwater - Deel 3: Geminatiseerde methode (meest waarschijnlijke aantal) door enting in een vloeibaar medium	1999 en correctie 2000	NNI (www.nen.nl)	Hoofdstuk 15 Bal en hoofdstuk 12 van deze regeling
NEN-EN-ISO 9377-2	Water - Bepaling van de minerale-olie-index - Deel 2: Methode met vloeistofextractie en gaschromatografie	2000	NNI (www.nen.nl)	Hoofdstukken 4, 6 en 7 Bal
NEN-EN-ISO 9562	Water - Bepaling van adsorbeerbare organisch gebonden halogenen (AOX)	2004	NNI (www.nen.nl)	Hoofdstuk 4 Bal
NEN-EN-ISO 9963-1	Water - Bepaling van de alkaliniteit - Deel 1: Bepaling van de totale en de samengestelde alkaliniteit	1996	NNI (www.nen.nl)	Hoofdstuk 15 Bal
NEN-EN-ISO 9963-2	Water - Bepaling van de alkaliniteit - Deel 2: Bepaling van de carbonaataalkaliniteit	1996	NNI (www.nen.nl)	Hoofdstuk 15 Bal
NEN-EN-ISO 10301	Water - Bepaling van zeer vluchtige gehalogeneerde koolwaterstoffen - Gaschromatografische methoden	1997	NNI (www.nen.nl)	Hoofdstukken 4, 6 en 7 Bal
NEN-EN-ISO 10304-1	Water - Bepaling van opgeloste anionen met vloeistofionchromatografie - Deel 1: Bepaling van bromide, chloride, fluoride, nitraat, nitriet, fosfaat en sulfaat	2009	NNI (www.nen.nl)	Hoofdstukken 4 en 15 Bal
NEN-EN-ISO 10304-3	Water - Bepaling van opgeloste anionen met vloeistofionchromatografie - Deel 3: Bepaling van chromaat, jodide, sulfiet, thiocynaat en thiosulfaat	1997	NNI (www.nen.nl)	Hoofdstuk 4 Bal
NEN-EN-ISO 10304-4	Water - Bepaling van opgeloste anionen met vloeistofionchromatografie - Deel 4: Bepaling van het gehalte aan chloraat, chloride en chloriet in water met een lichte verontreiniging	1999	NNI (www.nen.nl)	Hoofdstuk 15 Bal

Norm	Naam	Datum of versie	Uitgever	Hoofdstuk in besluit of regeling waarin verwijzing staat ¹
NEN-EN-ISO 10523	Water - Bepaling van de pH	2012	NNI (www.nen.nl)	Hoofdstukken 4 en 15 Bal
NEN-EN-ISO 11731	Water - Telling van Legionella	2017	NNI (www.nen.nl)	Hoofdstuk 15 Bal
NEN-EN-ISO 11732	Water - Bepaling van ammonium stikstof - Methode voor doorstroo-manalyse (CFA en FIA) en spec-trometrische detectie	2005	NNI (www.nen.nl)	Hoofdstukken 4, 6, 7 en 15 Bal
NEN-EN-ISO 11885	Water - Bepaling van geselecteer-de elementen met atomaire-emissiespectrometrie met induc-tief gekoppeld plasma (ICP-AES)	2009	NNI (www.nen.nl)	Hoofdstukken 4, 6 en 7 Bal
NEN-EN-ISO 11969	Water - Bepaling van het arseen-gehalte - Methode met atomaire-absorptiespectrometrie (hydride-techniek)	1997	NNI (www.nen.nl)	Hoofdstuk 4 Bal
NEN-EN-ISO 12354-3	Bouwakoestiek - Bepaling van akoestische performance van gebouwen vanuit de performan-ce van elementen - Deel 3: Isola-tie tegen geluid van buiten	2017	NNI (www.nen.nl)	Hoofdstuk 8 van deze regeling
NEN-EN-ISO 12846	Water - Bepaling van kwik - Me-thode met atomaire-absorptie-spectrometrie met en zonder concentratie	2012	NNI (www.nen.nl)	Hoofdstukken 4, 6 en 7 Bal
NEN-EN-ISO 13395	Water - Bepaling van het stikstof-gehalte in de vorm van nitriet en in de vorm van nitraat en de som van beide met doorstroo-manalyse (CFA en FIA) en spectrometri-sche detectie	1997	NNI (www.nen.nl)	Hoofdstukken 4, 6, 7 en 15 Bal
NEN-EN-ISO 14001	Milieumanagementsystemen – Eisen met richtlijnen voor ge-bruik	2015	NNI (www.nen.nl)	Artikel 4.14aa van deze regeling
NEN-EN-ISO 14051	Milieumanagementsystemen – Kostentoerekening van materiaal-stromen – Algemeen raamwerk	2011	NNI (www.nen.nl)	Artikel 4.14aa van deze regeling
NEN-EN-ISO 14403-1	Water - Bepaling van het totale gehalte aan cyanide en het gehal-te aan vrij cyanide met doorstroo-manalyse (FIA en CFA) - Deel 1: Methode met doorstroo-minjectie analyse (FIA)	2012	NNI (www.nen.nl)	Hoofdstuk 4 Bal
NEN-EN-ISO 15061	Water - Bepaling van opgelost bromaat - Methode met vloeistof-chromatografie van ionen	2001	NNI (www.nen.nl)	Hoofdstuk 15 Bal
NEN-EN-ISO 15587-1	Water - Ontsluiting voor de bepa-ling van geselecteerde elementen in water - Deel 1: Koningwater ontsluiting	2002	NNI (www.nen.nl)	Hoofdstuk 4, 6 en 7 Bal
NEN-EN-ISO 15587-2	Water - Ontsluiting voor de bepa-ling van geselecteerde elementen in water - Deel 2: Ontsluiting met salpeterzuur	2002	NNI (www.nen.nl)	Hoofdstukken 4, 6 en 7 Bal
NEN-EN-ISO 15680	Water - Gaschromatografische bepaling van een aantal monocyc-lische aromatische koolwater-stoffen, naftaleen en verscheide-ne gechloreerde verbindingen met 'purge-and-trap' en thermi-sche desorptie	2003	NNI (www.nen.nl)	Hoofdstukken 4, 6, 7 en 15 Bal

Norm	Naam	Datum of versie	Uitgever	Hoofdstuk in besluit of regeling waarin verwijzing staat ¹
NEN-EN-ISO 15681-1	Water - Bepaling van het gehalte aan orthofosfaat en het totale gehalte aan fosfor met behulp van doorstroomanalyse (FIA en CFA) - Deel 1: Methode met een doorstrooinjectiesysteem (FIA)	2005	NNI (www.nen.nl)	Hoofdstukken 4, 6, 7 en 15 Bal
NEN-EN-ISO 15681-2	Water - Bepaling van het gehalte aan orthofosfaat en het totale gehalte aan fosfor met behulp van doorstroomanalyse (FIA en CFA) - Deel 2: Methode met een continu doorstroomanalysesysteem (CFA)	2018	NNI (www.nen.nl)	Hoofdstukken 4, 6, 7 en 15 Bal
NEN-EN-ISO 15682	Water - Bepaling van het gehalte aan chloride met doorstroomanalyse (CFA en FIA) en fotometrische of potentiometrische detectie	2001	NNI (www.nen.nl)	Hoofdstuk 4 Bal
NEN-EN-ISO 16000-2	Binnenlucht - Deel 2: Monsterneemingsstrategie voor formaldehyde	2006	NNI (www.nen.nl)	Hoofdstuk 6 Bbl
NEN-EN-ISO 16266	Water - Detectie en telling van Pseudomonas aeruginosa - Methode met membraanfiltratie	2008	NNI (www.nen.nl)	Hoofdstuk 15 Bal
NEN-EN-ISO 16911-1	Emissies van stationaire bronnen - Bepaling van de stroomsnelheid en het debiet in afgaskanalen - Deel 1: Handmatige referentiemethode	2013	NNI (www.nen.nl)	Hoofdstuk 4 Bal
NEN-EN-ISO 16911-2	Emissies van stationaire bronnen - Bepaling van de stroomsnelheid en het debiet in afgaskanalen - Deel 2: Geautomatiseerde meet-systemen	2013	NNI (www.nen.nl)	Hoofdstuk 4 Bal
NEN-EN-ISO 17294-2	Water - Toepassing van massaspectrometrie met inductief gekoppeld plasma - Deel 2: Bepaling van geselecteerde elementen inclusief uranium isotopen	2016	NNI (www.nen.nl)	Hoofdstukken 4, 6, 7 en 15 Bal
NEN-EN-ISO 17852	Water - Bepaling van kwik - Methode met atomaire fluorescentiespectrometrie	2008	NNI (www.nen.nl)	Hoofdstukken 4, 6 en 7 Bal
NEN-EN-ISO 17993	Water - Bepaling van 15 polycyclische aromatische koolwaterstoffen (PAK) in water met HPLC met fluorescentiedetectie na vloeistof-vloeistof extractie	2004	NNI (www.nen.nl)	Hoofdstukken 4, 6 en 7 Bal
NEN-EN-ISO 50001	Energiemanagementsystemen – Eisen met gebruiksrichtlijnen	2018	NNI (www.nen.nl)	Artikel 4.14aa van deze regeling
NEN-EN-ISO/IEC 17020	Conformiteitsbeoordeling - Eisen voor het functioneren van verschillende soorten instellingen die keuringen uitvoeren	2012	NNI (www.nen.nl)	Hoofdstuk 4 Bal
NEN-EN-ISO/IEC 17025	Algemene eisen voor de competentie van beproevings- en kalibratielaboratoria	2018	NNI (www.nen.nl)	Hoofdstukken 4, 5, 15 en 17 Bal
NEN-EN-ISO/IEC 17065	Conformiteitsbeoordeling - Eisen voor certificatie-instellingen die certificaten toekennen aan producten, processen en diensten	2012	NNI (www.nen.nl)	Hoofdstukken 4, 5 en 17 Bal
NEN-ISO 1996	Akoestiek - Beschrijving beoordeling en meting van omgevingsge-	2017	NNI (www.nen.nl)	Bijlage IVf bij deze regeling

Norm	Naam	Datum of versie	Uitgever	Hoofdstuk in besluit of regeling waarin verwijzing staat ¹
	luid - Deel 2: Bepaling van omgevingsgeluidniveaus			
NEN-ISO 5663	Water - Bepaling van het gehalte aan Kjeldahl-stikstof - Methode na mineralisatie met seleen	1993	NNI (www.nen.nl)	Hoofdstukken 4, 6 en 7 Bal
NEN-ISO 5664	Water - Bepaling van ammonium - Destillatie en titratie methode	2004	NNI (www.nen.nl)	Hoofdstuk 15 Bal
NEN-ISO 5813	Water - Bepaling van het gehalte aan opgeloste zuurstof - Iodometrische methode	1993	NNI (www.nen.nl)	Hoofdstuk 15 Bal
NEN-ISO 6059	Water - Bepaling van de som van calcium en magnesium - EDTA titrimetrische methode	2005	NNI (www.nen.nl)	Hoofdstuk 15 Bal
NEN-ISO 6461-2	Water - Detectie en telling van de sporen van sulfietreducerende anaerobe micro-organismen (clostridia) - Deel 2: Methode door middel van membraanfiltratie	1993	NNI (www.nen.nl)	Hoofdstuk 15 Bal
NEN-ISO 7027	Water - Bepaling van de troebelheid	1994	NNI (www.nen.nl)	Hoofdstuk 15 Bal
NEN-ISO 7150-1	Water - Bepaling van ammonium - Deel 1: Handmatige spectrometrische methode	2002	NNI (www.nen.nl)	Hoofdstuk 15 Bal
NEN-ISO 10849	Emissies van stationaire bronnen - Bepaling van de concentratie aan stikstofoxiden - Prestatiekenmerken van geautomatiseerde meetsystemen	1998	NNI (www.nen.nl)	Hoofdstukken 4 en 5 Bal
NEN-ISO 11083	Water - Bepaling van chroom (VI) - Spectrometrische methode met 1,5-difenyldiazide	2006	NNI (www.nen.nl)	Hoofdstuk 4 Bal
NEN-ISO 11338-1	Emissie van stationaire bronnen - Bepaling van de gas en deeltjesfase van polycyclische aromatische koolwaterstoffen - Deel 1: Monsterneming	2012	NNI (www.nen.nl)	Hoofdstuk 4 Bal
NEN-ISO 11338-2	Emissie van stationaire bronnen - Bepaling van de gas en deeltjesfase van polycyclische aromatische koolwaterstoffen - Deel 2: Monsterbehandeling, reiniging en bepaling	2012	NNI (www.nen.nl)	Hoofdstuk 4 Bal
NEN-ISO 15705	Water - Bepaling van het chemisch zuurstofverbruik (ST-COD) - Kleinschalige gesloten buis methode	2003	NNI (www.nen.nl)	Hoofdstukken 4, 6 en 7 Bal
NEN-ISO 15713	Emissie van stationaire bronnen - Monsterneming en bepaling van het gasvormige fluoridegehalte	2011	NNI (www.nen.nl)	Hoofdstukken 4 en 5 Bal
NEN-ISO 15923-1	Waterkwaliteit - Bepaling van de ionen met een discreet analysesysteem en spectrofotometrische detectie - Deel 1: Ammonium, chloride, nitraat, nitriet, orthofosfaat, silicaat en sulfaat	2013	NNI (www.nen.nl)	Hoofdstukken 4, 6, 7 en 15 Bal
NEN-ISO 16740	Werkplekatmosfeer - Bepaling van van het gehalte aan zwaar-zwaar chroom in deeltjes in lucht - Methode door ion chromatogra-	2005	NNI (www.nen.nl)	Hoofdstukken 4 en 5 Bal

Norm	Naam	Datum of versie	Uitgever	Hoofdstuk in besluit of regeling waarin verwijzing staat ¹
	fie en spectrofotometrische metingen met gebruik van difenyl carbazide			
NEN-ISO 16772	Bodem - Bepaling van het gehalte aan kwik in koningswater bodemextracten met behulp van atomaire-absorptiespectrometrie met koude damp of atomaire fluorescentiespectrometrie met koude damp	2004	NNI (www.nen.nl)	Bijlage XXXI bij deze regeling
NEN-ISO 18073	Water - Bepaling van tetra- tot octa-gechloreerde dioxinen en furanen - Methode met isotoop-verdunning-HRGC/HRMS	2004	NNI (www.nen.nl)	Hoofdstuk 4 Bal
NEN-ISO 22743	Water - Bepaling van sulfaat met een doorstroomanalysesysteem (CFA)	2006	NNI (www.nen.nl)	Hoofdstuk 4 Bal
NPR 7600	Toepassing van brandbare koudemiddelen in koelinstallaties en warmtepompen	2020	NNI (www.nen.nl)	Hoofdstuk 4 Bal
NPR 7601	Toepassing van kooldioxide als koudemiddel in koelinstallaties en warmtepompen.	2020	NNI (www.nen.nl)	Hoofdstuk 4 Bal
NPR-CEN/TR 16891	Railtoepassingen - Akoestiek - Meetmethode voor combinatie van ruwheid van de railkop, mate van spoorverval en overdrachtsfuncties	2016	NNI (www.nen.nl)	Bijlage IVf bij deze regeling
NPR-CEN/TS 13649	Emissies van stationaire bronnen - Bepaling van de massaconcentratie van individuele gasvormige organische componenten - Geactiveerde koolstof en vloeistofmethode	2014	NNI (www.nen.nl)	Hoofdstukken 4 en 5 Bal
NTA 5755	Bodem - Landbodem - Strategie voor het uitvoeren van nader onderzoek - Onderzoek naar de aard en omvang van bodemverontreiniging	2010	NNI (www.nen.nl)	Hoofdstuk 5 Bal
NTA 8029	Bepaling en registratie van industriële fijnstofemissies	2012 + C1:2013	NNI (www.nen.nl)	Hoofdstuk 5 Bal
NTA 8790	Periodieke beoordeling betrouwbaarheid van constructieve veiligheid van bestaande bouwwerken	2023	NNI (www.nen.nl)	Hoofdstuk 5 van deze regeling
NTA 8800	Energieprestatie van gebouwen - Bepalingsmethode	2024	NNI (www.nen.nl)	Hoofdstukken 3, 4 en 5 Bbl
NTA 9065	Luchtkwaliteit - Geurmetingen - Meten en rekenen geur	2012	NNI (www.nen.nl)	Hoofdstukken 6 en 8 van deze regeling
NTA 9766	Veiligheidsaspecten van installaties voor monomestvergisting en vergistingsgasopwerking op boerderijschaal	2014	NNI (www.nen.nl)	Hoofdstuk 4 Bal
NVN 11400-0	Windturbines - Deel 0: Voorschriften voor typecertificatie - Technische eisen	1999 + A1:2005	NNI (www.nen.nl)	Hoofdstuk 4 Bal
Overzicht Interventiewaarden	Overzicht Interventiewaarden	2018	RIVM (www.rivm.nl)	Hoofdstuk 8 van deze regeling
PGS 7	Publicatiereeks gevaarlijke stoffen 7, Vaste minerale anorganische meststoffen - Opslag -	Versie 1.0, februari 2022	PGS (www.publicatiereeksgevaarlijkestoffen.nl)	Hoofdstukken 3 en 4 Bal en bijlage XVIII Bkl

Norm	Naam	Datum of versie	Uitgever	Hoofdstuk in besluit of regeling waarin verwijzing staat ¹
	Richtlijn voor de veilige opslag van vaste minerale anorganische meststoffen			
PGS 8	Publicatiereeks gevaarlijke stoffen 8, Organische peroxiden - Opslag - Richtlijn voor het veilig opslaan van organische peroxiden	Versie 1.0, augustus 2021	PGS (www.publicatiereeks-gevaarlijkestoffen.nl)	Hoofdstuk 4 Bal en bijlage XVIII Bkl
PGS 9	Publicatiereeks gevaarlijke stoffen 9, Cryogene gassen - Opslag van 0,150 m ³ - 100 m ³ - Richtlijn voor de veilige opslag van cryogene gassen	Versie 1.0, augustus 2021	PGS (www.publicatiereeks-gevaarlijkestoffen.nl)	Hoofdstuk 4 Bal en bijlage XVIII Bkl
PGS 12	Publicatiereeks gevaarlijke stoffen 12, Ammoniak - Opslag en verlading - Richtlijn voor het veilig opslaan en verladen van ammoniak	Versie 1.0, augustus 2021	PGS (www.publicatiereeks-gevaarlijkestoffen.nl)	Bijlage XVIII Bkl
PGS 13	Publicatiereeks gevaarlijke stoffen 13, Ammoniak als koudemiddel in koelinstallaties en warmtepompen - Richtlijn voor veilig gebruik van ammoniak als koudemiddel in koelinstallaties en warmtepompen	Versie 1.0, september 2021	PGS (www.publicatiereeks-gevaarlijkestoffen.nl)	Hoofdstuk 4 Bal en bijlage XVIII Bkl
PGS 15	Publicatiereeks gevaarlijke stoffen 15, Opslag van verpakte gevaarlijke stoffen - Richtlijn voor opslag en tijdelijke opslag met betrekking tot brandveiligheid, arbeidsveiligheid en milieuveiligheid	Versie 1.0, augustus 2021	PGS (www.publicatiereeks-gevaarlijkestoffen.nl)	Hoofdstuk 4 Bal en bijlage XVIII Bkl
PGS 16	Publicatiereeks gevaarlijke stoffen 16, LPG: Afleverinstallaties, vulinstallaties en skid-installaties - Richtlijn voor het veilig opslaan en afleveren van LPG en het veilig vullen van gasflessen en ballonvaartanks, ingebouwde reservoirs en wisselreservoirs met vulinstallaties	Versie 1.0, augustus 2021	PGS (www.publicatiereeks-gevaarlijkestoffen.nl)	Hoofdstuk 4 Bal en bijlage XVIII Bkl
PGS 18	Publicatiereeks gevaarlijke stoffen 18, LPG: depots, butaan, propaan en hun mengsels	Versie 1.0, 2013	PGS (www.publicatiereeks-gevaarlijkestoffen.nl)	Bijlage XVIII Bkl
PGS 19	Publicatiereeks gevaarlijke stoffen 19, Propaan - Opslag - Richtlijn voor de veilige opslag van propaan, propeen en butaan en mengsels daarvan	Versie 1.0, september 2021	PGS (www.publicatiereeks-gevaarlijkestoffen.nl)	Hoofdstuk 4 Bal en bijlage XVIII Bkl
PGS 22	Publicatiereeks gevaarlijke stoffen 22, Toepassing van propaan, Richtlijn voor de brandveilige, arbeidsveilige en milieuveilige toepassing van propaan	Versie 1.10, 2008	PGS (www.publicatiereeks-gevaarlijkestoffen.nl)	Bijlage XVIII Bkl
PGS 25	Publicatiereeks gevaarlijke stoffen 25, Aardgas-afleverinstallaties voor motorvoertuigen - Richtlijn voor de arbeidsveilige, milieuveilige en brandveilige toepassing van installaties voor het afleveren van aardgas aan motorvoertuigen	Versie 1.0, augustus 2021	PGS (www.publicatiereeks-gevaarlijkestoffen.nl)	Hoofdstuk 4 Bal en bijlage XVIII Bkl

Norm	Naam	Datum of versie	Uitgever	Hoofdstuk in besluit of regeling waarin verwijzing staat ¹
PGS 26	Publicatiereeks gevaarlijke stoffen 26, CNG en LNG - Richtlijn voor het veilig bedrijfsmatig stallen, onderhouden en repareren van motorvoertuigen	Versie 1.0, augustus 2021	PGS (www.publicatiereeks.gevaarlijkestoffen.nl)	Hoofdstuk 4 Bal en bijlage XVIII Bkl
PGS 28	Publicatiereeks gevaarlijke stoffen 28, Vloeibare brandstoffen in ondergrondse installaties en aflevertoestellen - Richtlijn voor het veilig opslaan en afleveren van vloeibare brandstoffen in/vanuit ondergrondse tanks en voor het veilig verwijderen van ondergrondse opslagtanks	Versie 1.0, augustus 2021	PGS (www.publicatiereeks.gevaarlijkestoffen.nl)	Hoofdstuk 4 Bal en bijlage XVIII Bkl
PGS 29	Publicatiereeks gevaarlijke stoffen 29, Brandbare vloeistoffen - Opslag - Richtlijn voor de veilige bovengrondse opslag van brandbare vloeistoffen in verticale cilindrische tanks	Versie 1.0, augustus 2021	PGS (www.publicatiereeks.gevaarlijkestoffen.nl)	Bijlage XVIII Bkl
PGS 30	Publicatiereeks gevaarlijke stoffen 30, Vloeibare brandstoffen in bovengrondse tank- en afleverinstallaties - Richtlijn voor het veilig vullen, opslaan, afleveren van vloeibare brandstoffen in en vanuit bovengrondse tanks en het verwijderen van bovengrondse opslagtanks	Versie 1.0, augustus 2021	PGS (www.publicatiereeks.gevaarlijkestoffen.nl)	Hoofdstuk 4 Bal en bijlage XVIII Bkl
PGS 31	Publicatiereeks gevaarlijke stoffen 31, Overige gevaarlijke vloeistoffen: opslag in ondergrondse en bovengrondse tankinstallaties	Versie 1.0, augustus 2021	PGS (www.publicatiereeks.gevaarlijkestoffen.nl)	Hoofdstuk 4 Bal en bijlage XVIII Bkl
PGS 32	Publicatiereeks gevaarlijke stoffen 32, Richtlijn voor de bovengrondse opslag van explosieven voor civiel gebruik	Versie 1.0, 2016	PGS (www.publicatiereeks.gevaarlijkestoffen.nl)	Bijlage XVIII Bkl
PGS 33-1	Publicatiereeks gevaarlijke stoffen 33-1, Afleverinstallaties van vloeibaar aardgas (LNG) voor voertuigen en werktuigen - Richtlijn voor de veilige aflevering aan voertuigen en werktuigen	Versie 1.0, augustus 2021	PGS (www.publicatiereeks.gevaarlijkestoffen.nl)	Hoofdstuk 4 Bal en bijlage XVIII Bkl
PGS 33-2	Publicatiereeks gevaarlijke stoffen 33-2, Aardgas afleverinstallaties van vloeibaar aardgas (LNG) voor vaartuigen en drijvende werktuigen - Bunkeren van vaartuigen en drijvende werktuigen (shore to ship)	Versie 1.0, augustus 2021	PGS (www.publicatiereeks.gevaarlijkestoffen.nl)	Hoofdstuk 4 Bal en bijlage XVIII Bkl
PGS 35	Publicatiereeks gevaarlijke stoffen 35, Waterstofinstallaties voor het afleveren van waterstof aan voertuigen en werktuigen - Richtlijn voor de arbeidsveilige, milieuveilige en brandveilige toepassing van installaties voor het afleveren van waterstof aan voertuigen en werktuigen	Versie 1.0, augustus 2021	PGS (www.publicatiereeks.gevaarlijkestoffen.nl)	Hoofdstuk 4 Bal en bijlage XVIII Bkl
PreSRM	Preprocessor Standaard Rekenmethoden	Versie 1.702, 01-06-2017	TNO (www.presrm.nl)	Hoofdstukken 8 en 12 van deze regeling
Protocol voor meting van ammoniakemissie uit huisvestings-	Protocol voor meting van ammoniakemissie uit huisvestingssytemen in de veehouderij	Versie 2013a	Rijksdienst voor Ondernemend Nederland	Hoofdstuk 4 van deze regeling

Norm	Naam	Datum of versie	Uitgever	Hoofdstuk in besluit of regeling waarin verwijzing staat ¹
systemen in de veehouderij			(www.rvo.nl)	
Protocol voor meting van fijnstofemissie uit huisvestingssyste- men in de veehoude- rij	Protocol voor meting van fijn- stofemissie uit huisvestingssyste- men in de veehouderij	2010	Wageningen UR Li- vestock Research (www.re- search.wur.nl)	Hoofdstuk 4 van deze regeling
Protocol voor meting van geuremissie uit huisvestingssyste- men in de veehoude- rij	Protocol voor meting van geure- missie uit huisvestingssyste- men in de veehouderij	2010	Wageningen UR Li- vestock Research (www.re- search.wur.nl)	Hoofdstuk 4 van deze regeling
Rekenmodel Vee- combistof	Rekenmodel Vee-combistof	Versie 2.0, 2021	IPLO (www.iplo.nl)	Hoofdstuk 4 van deze regeling
Rekenvoorschrift omgevingsveiligheid	Rekenvoorschrift omgevingsvei- ligheid	Januari 2025	RIVM (www.rivm.nl)	Hoofdstukken 4, 8 en 12 van deze regeling
Richtlijn Boortechnie- ken en open ontgra- ving voor kabels en leidingen	Richtlijn Boortechnieken en open ontgraving voor kabels en leiding- en	Juni 2019	Rijkswaterstaat (http://publicaties.mi- nienm.nl)	Hoofdstuk 8 Bal en Hoofdstuk 7 van deze regeling
Richtlijn decontami- natie apparatuur zie- kenhuisafval	Richtlijn decontaminatie appa- raat ziekenhuisafval	Staatscourant 2007, nr. 189, 01-10-2007	Ministerie van Infra- structuur en Water- staat (www.rijksover- heid.nl)	Bijlage II bij het Bal
Richtlijn drainagesys- temen en controlesys- temen grondwater voor stort- en opslag- plaatsen	Richtlijn drainagesystemen en controlesystemen grondwater voor stort- en opslagplaatsen;	Februari 1993	Ministerie van Infra- structuur en Water- staat (www.iplo.nl)	Hoofdstuk 9 van deze regeling
Richtlijn geohydrolo- gische isolatie van bestaande stortplaat- sen	Richtlijn geohydrologische isola- tie van bestaande stortplaatsen	Juli 1997	Vereniging van Afval- verwerkers (www.iplo.nl)	Hoofdstuk 9 van deze regeling
Richtlijn onderafdich- tingen voor stort- en opslagplaatsen	Richtlijn onderafdichtingen voor stort- en opslagplaatsen	Februari 1993	Ministerie van Infra- structuur en Water- staat (www.iplo.nl)	Hoofdstuk 9 van deze regeling
Richtlijn voor dichte eindafwerking op af- val- en reststofbergen- gen	Richtlijn voor dichte eindafwer- king op afval- en reststofbergen- gen	Juli 1991	Ministerie van Infra- structuur en Water- staat (www.iplo.nl)	Hoofdstuk 9 van deze regeling
Riooloverstorten deel 1: Knelpuntcriteria ri- ooloverstorten	Riooloverstorten deel 1: Knelpunt- criteria riooloverstorten	Juni 2001	Ministerie van Infra- structuur en Water- staat (www.helpdeskwa- ter.nl)	Bijlage XVIII Bkl
Riooloverstorten deel 2: Eenduidige basisin- spanning	Riooloverstorten deel 2: Eendui- dige basisinspanning	Juni 2001	Ministerie van Infra- structuur en Water- staat (www.helpdeskwa- ter.nl)	Bijlage XVIII Bkl
Riooloverstorten deel 3: Model voor vergun- ningverlening riool- overstorten	Riooloverstorten deel 3: Model voor vergunningverlening riool- overstorten	Juni 2001	Ministerie van Infra- structuur en Water- staat (www.helpdeskwa- ter.nl)	Bijlage XVIII Bkl
Riooloverstorten deel 4a: Nadere uitwer- king monitoring riool- overstorten, spoor 1	Riooloverstorten deel 4a: Nadere uitwerking monitoring rioolover- storten, spoor 1	September 2002	Ministerie van Infra- structuur en Water- staat (www.helpdeskwa- ter.nl)	Bijlage XVIII Bkl

Norm	Naam	Datum of versie	Uitgever	Hoofdstuk in besluit of regeling waarin verwijzing staat ¹
Riooloverstorten deel 4b: Nadere uitwerking monitoring riooloverstorten, fase B	Riooloverstorten deel 4b: Nadere uitwerking monitoring riooloverstorten, fase B	April 2003	Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat (www.helpdeskwater.nl)	Bijlage XVIII Bkl
Risicotoolbox bodem	Risicotoolbox bodem	Versie 1.0.0	RIVM (www.risicotoolboxbodem.nl)	Hoofdstuk 8 van deze regeling
Safeti-NL	Safeti-NL	Versie 9.2, 2025	RIVM (www.rivm.nl)	Hoofdstukken 4, 7, 8, 9 en 12 van deze regeling
SBR Handreiking Hoogbouw	Handreiking Brandveiligheid in hoge gebouwen	2014	CROW (www.crow.nl)	Bbl
SIKB Protocol 6802	Protocol WBM-controle, Controle op water/bezinsel/micro-organismen in onder- of bovengrondse tanks	Versie 2.0, 15-02-2018	SIKB (www.sikb.nl)	Hoofdstuk 4 Bal
Standaardrekenmethode luchtkwaliteit 1	Technische beschrijving van standaardrekenmethode 1 (SRM1) voor luchtkwaliteitsberekeningen, RIVM Briefrapport 2014-0127	01-08-2015	Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat (www.rivm.nl)	Hoofdstukken 8 en 12 van deze regeling
Standaardrekenmethode luchtkwaliteit 2	Technische beschrijving van standaardrekenmethode 2 (SRM2) voor luchtkwaliteitsberekeningen, RIVM Briefrapport 2014-0109	01-08-2015	Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat (www.rivm.nl)	Hoofdstukken 8 en 12 van deze regeling
Standaardrekenmethode luchtkwaliteit 3	Het nieuw nationaal model. Model voor de verspreiding van luchtverontreiniging uit bronnen over korte afstanden en het rapport aanvullende afspraken NNM	01-03-2002	Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat (www.iplo.nl)	Hoofdstukken 6, 8 en 12 van deze regeling
Stappenplan beoordeling bestaande gebouwen met breedplaatvloeren	Stappenplan beoordeling bestaande gebouwen met breedplaatvloeren	01-11-2022 + erratum 09-01-2024	Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (www.rijksoverheid.nl)	Hoofdstuk 5 van deze regeling
Stappenplan bepalen brandaandachtsgebieden	Stappenplan bepalen brandaandachtsgebieden	Februari 2020	RIVM (www.rivm.nl)	Hoofdstukken 4, 8 en 12 van deze regeling
Stappenplan bepalen explosieaandachtsgebieden	Stappenplan bepalen explosieaandachtsgebieden	Februari 2020	RIVM (www.rivm.nl)	Hoofdstukken 4, 8 en 12 van deze regeling
Stappenplan bepalen gifwolkaandachtsgebieden	Stappenplan bepalen gifwolkaandachtsgebieden	Februari 2020	RIVM (www.rivm.nl)	Hoofdstukken 4, 8 en 12 van deze regeling
Stowa-rapport voor natuurlijke watertypen	Referenties en maatlatten voor natuurlijke watertypen voor de Kaderrichtlijn Water 2015-2021, Stowa rapport 2012-31	2012	Stichting Toegepast Onderzoek Waterbeheer (Stowa)	Hoofdstuk 2 Bkl
Technische Regeling Emissiemeetmethoden Railverkeer 2006	Technische Regeling Emissiemeetmethoden Railverkeer 2006	21 december 2006	CROW (www.rivm.nl)	Bijlage IVf bij deze regeling
Toelichting op toepassen van methoden voor meten en rekenen aan schietgeluid	TNO-rapport. TNO 2014 R10135 1.1. Toelichting op toepassen van methoden voor meten en rekenen aan schietgeluid	11-11-2015	TNO (www.rivm.nl)	Bijlagen XVIIIc en XVIIId bij deze regeling
V 1041	Leidraad voor den aanleg en een veilig bedrijf van elektrische sterkstroominstallaties in fabrieken en werkplaatsen (Fabrieks-	1942	NNI (www.nen.nl)	Hoofdstuk 3 Bbl

Norm	Naam	Datum of versie	Uitgever	Hoofdstuk in besluit of regeling waarin verwijzing staat ¹
voorschriften) - Deel II - Hooge spanning (bestaande bouw)				
Verspreidingsmodel V-Stacks vergunning	Verspreidingsmodel V-Stacks vergunning	2020	IPLO (www.iplo.nl)	Hoofdstukken 6 en 8 van deze regeling
Verwerking waterfractie gevaarlijke en niet-gevaarlijke afvalstoffen	Verwerking waterfractie gevaarlijke en niet-gevaarlijke afvalstoffen	April 2001	Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat (www.helpdeskwater.nl)	Bijlage XVIII Bkl
Voorschrift monitoring veiligheid andere dan primaire waterkeringen in beheer bij het Rijk	Voorschrift monitoring veiligheid andere dan primaire waterkeringen in beheer bij het Rijk	Versie 3, 2020	Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat (www.iplo.nl)	Hoofdstuk 12 van deze regeling
Voorwaarden en Normen Nationale Hypotheekgarantie	Voorwaarden en Normen	2022-1	Stichting Waarborgfonds Eigen Woningen (www.nhg.nl)	Hoofdstuk 5 Bkl

¹ Bal: Besluit activiteiten leefomgeving; Bbl: Besluit bouwwerken leefomgeving; Bkl: Besluit kwaliteit leefomgeving.

ARTIKEL II

Deze regeling treedt in werking met ingang van 9 juni 2025.

Deze regeling zal met de toelichting in de Staatscourant worden geplaatst.

's-Gravenhage,

*De Staatssecretaris van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur,
J.F. Rummenie*

Toelichting

I ALGEMEEN

1. Inleiding

Deze wijzigingsregeling strekt tot het aanwijzen van de Gedragscode soortenbescherming gemeenten van de Koninklijke Vereniging Stadswerk Nederland (hierna: gedragscode gemeenten) in de Omgevingsregeling. De aanwijzing van een gedragscode soortenbescherming voorziet voor specifieke activiteiten in een vrijstelling op het verbod om zonder omgevingsvergunning flora- en fauna-activiteiten te verrichten die als vergunningplicht zijn aangewezen in het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal). De gedragscode wordt per 9 juni 2025 aangewezen voor de periode van 9 juni 2025 tot en met 31 maart 2030.

Het aanwijzen van gedragscodes in de Omgevingsregeling (Or) is een bevoegdheid van de Minister van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur (hierna: minister) op grond van het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal).¹ Gelet op de portefeuilleverdeling in het kabinet-Schoof, wordt deze bevoegdheid thans uitgeoefend door de Staatssecretaris van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur (hierna: staatssecretaris).

In deze toelichting wordt eerst ingegaan op het instrument gedragscode (paragraaf 2), de achtergrond en het doel van de regeling (paragraaf 3) en het juridisch kader voor de aanwijzing van gedragscodes soortenbescherming (paragraaf 4). Vervolgens worden de eisen uit de beleidsregel aanwijzing gedragscode soortenbescherming (paragraaf 5) en de rol van de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO) voorafgaand aan de aanwijzing toegelicht (paragraaf 6). Daarna wordt een kort overzicht gegeven van de inhoud van de gedragscode gemeenten (paragraaf 7) en de uitkomsten van de consultatie (paragraaf 8). Tot slot is een artikelsgewijze toelichting opgenomen.

2. Instrument gedragscode

Het instrument gedragscode en de bevoegdheid tot het aanwijzen van een gedragscode soortenbescherming, zijn geregeld in de artikelen 11.45, 11.53 en 11.59 van het Bal.

Voor activiteiten die mogelijk nadelige gevolgen hebben voor dieren en planten van beschermde soorten, is een omgevingsvergunning voor een flora- en fauna-activiteit verplicht in de gevallen die in het Bal worden aangewezen.² De verplichting van een omgevingsvergunning geldt niet voor flora- en fauna-activiteiten die overeenkomstig een bij ministeriële regeling aangewezen gedragscode worden uitgevoerd.

De uitzonderingen voor overeenkomstig een aangewezen gedragscode verrichte activiteiten kunnen relevant zijn voor de volgende handelingen:

- handelingen ten aanzien van in het wild levende vogels van soorten als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn³ die worden genoemd in de artikelen 11.37 en 11.39 van het Bal;
- handelingen ten aanzien van soorten als bedoeld in bijlage IV, onder a, bij de Habitatrichtlijn⁴, bijlage II bij het Verdrag van Bern⁵ of bijlage I of II bij het Verdrag van Bonn⁶ die worden genoemd in 11.46 van het Bal;
- handelingen ten aanzien van soorten als bedoeld in bijlage IX, onder A en onder B van het besluit die worden genoemd in artikel 11.54 van het Bal; en
- het vellen van een houtopstand als bedoeld in de artikelen 11.126 en 11.129 van het Bal.

Bij een gedragscode soortenbescherming gaat het om flora- en fauna-activiteiten die vaak voorkomen of voorspelbaar zijn, zoals bijvoorbeeld groenonderhoud binnen een gemeente, de werkzaamheden van waterschappen of spoor- of wegonderhoud. De voorwaarden en de maatregelen in de gedragscode soortenbescherming verzekeren dat zorgvuldig wordt omgegaan met de relevante natuurwaarden. Als aantoonbaar conform die voorwaarden en maatregelen wordt gewerkt, geldt de vrijstelling van het Bal

¹ Artikelen 11.45, 11.59 en 11.131, eerste lid, onder d, Bal.

² Artikel 5.2, tweede lid, onder g, Omgevingswet en artikelen 11.37, 11.46 en 11.54 Bal.

³ Richtlijn 2009/147/EG van het Europees Parlement en de Raad van 30 november 2009 inzake het behoud van de vogelstand (PbEU 2010 L20). Deze richtlijn is een codificatie van richtlijn 79/409/EEG van de Raad van 2 april 1979 inzake het behoud van de vogelstand (PbEG 1979, L 103), zoals deze na diverse wijzigingen was komen te luiden.

⁴ Richtlijn 92/43/EEG van de Raad van 21 mei 1992 inzake de instandhouding van de natuurlijke habitats en de wilde flora en fauna (PbEG 1992, L 206).

⁵ Verdrag inzake het behoud van wilde dieren en planten en hun natuurlijke leefomgeving, Bern, 19 september 1979 (Trb. 1979, 175).

⁶ Verdrag inzake de bescherming van trekkende wilde diersoorten, Bonn 23 juni 1979 (Trb. 1980, 145 en Trb. 1981, 6).

en hoeft niet iedere keer apart een omgevingsvergunning te worden aangevraagd. Dat voorkomt aanzienlijke lasten bij degenen die dergelijke activiteiten verrichten.

3. Achtergrond en doel van de regeling

De regels van de Wet natuurbescherming (Wnb) en de daarop gebaseerde uitvoeringsregelgeving zijn per 1 januari 2024 omgezet naar het stelsel van de Omgevingswet. Dit geldt ook voor het instrument gedragscodes.

In het Bal heeft de aan de gedragscode verbonden vrijstelling van de vergunningplicht de vorm gekregen van een aanwijzing van vergunningvrije gevallen, te weten de aanwijzing van activiteiten waarvoor geen omgevingsvergunning voor een flora- en fauna-activiteit hoeft te worden aangevraagd, in casu activiteiten die worden verricht overeenkomstig een bij ministeriële regeling aangewezen gedragscode.

Het instrument gedragscode als zodanig is in de stelselwijziging beleidsneutraal omgezet. Dit betekent dat er inhoudelijk geen regels zijn veranderd aan het instrument gedragscode. Wat wel is veranderd, is dat de figuur van 'goedkeuring' van de gedragscode, een individuele beschikking waartegen beroep bij de bestuursrechter open stond, de vorm krijgt van een 'aanwijzing' van de gedragscode in de Omgevingsregeling en dus integraal onderdeel uitmaakt van algemeen verbindende voorschriften.

In september 2024 is de Beleidsregel aanwijzing gedragscodes soortenbescherming en houtopstanden (hierna: beleidsregel) vastgesteld.⁷ De beleidsregel is een invulling van de bevoegdheid van de minister voor het aanwijzen van gedragscodes in de Omgevingsregeling op grond van het Bal.⁸ Deze beleidsregel stelt de kaders die bepalend zijn voor de gevallen waarin de minister zijn bevoegdheid zal gebruiken en over zal gaan tot aanwijzing van gedragscodes soortenbescherming en houtopstanden (zie paragraaf 5).

Per 1 januari 2025 zijn er zeven gedragscodes aangewezen die voldoen aan de nieuwe gestelde eisen. Per 1 april zijn de gedragscodes natuurbeheer en Unie van Waterschappen aangewezen. Met deze wijziging van de Omgevingsregeling wordt de gedragscode gemeenten aangewezen per 9 juni 2025.

4. Juridisch kader aanwijzing gedragscode soortenbescherming

4.1 Inleiding

Voor activiteiten die mogelijk nadelige gevolgen hebben voor dieren en planten van beschermde soorten, is een omgevingsvergunning voor een flora- en fauna-activiteit verplicht.⁹ Een uitzondering op deze vergunningplicht zijn flora- en fauna-activiteiten waarbij wordt gewerkt overeenkomstig een bij ministeriële regeling aangewezen gedragscode.¹⁰

In deze paragraaf zal worden toegelicht voor welke vergunningplichtige activiteiten een vrijstelling kan gelden door middel van een aangewezen gedragscode en aan welke inhoudelijke criteria een gedragscode moet voldoen.

4.2 Algemene verboden ter bescherming van dieren of planten en toegestane afwijkingen van de verbodsbepalingen in de Omgevingswet

Vergunningplichtige activiteiten zijn aangewezen in de artikelen 11.37 tot en met 11.40 ten aanzien van beschermde soorten op grond van de Vogelrichtlijn, 11.46 tot en met 11.48 voor beschermde soorten op grond van de Habitatrichtlijn, en artikel 11.54 van het Bal voor andere beschermde soorten. Het gaat dan onder meer om handelingen zoals het opzettelijk doden of vangen van vogels en soorten, het beschadigen van nesten, vaste voortplantings-, rust- of groeiplaatsen van beschermde dieren en planten.

Deze handelingen zijn in beginsel verboden op grond van de artikelen 5, 6 en 8, van de Vogelrichtlijn en artikelen 12, eerste lid, 13, eerste lid, aanhef en onder a en b, en artikel 15 van de Habitatrichtlijn.

De artikelen 9 van de Vogelrichtlijn en 16 van de Habitatrichtlijn bieden het kader voor afwijkingen van de verbodsbepalingen. Dit kader is opgenomen in de artikelen 8.74j en verder van het Besluit kwaliteit leefomgeving (Bkl). Door middel van een omgevingsvergunning voor een flora- en fauna-activiteit kunnen afwijkingen alsnog worden toegestaan.

⁷ Strct. 2024, 29932.

⁸ Artikelen 11.45, 11.53, 11.59 en 11.131, eerste lid, onder d, Bal.

⁹ Artikel 5.1, tweede lid, onder g, Ow en artikelen 11.37, 11.46 en 11.54 Bal.

¹⁰ Artikel 5.2, derde lid, onder b, Ow.

In het Bal zijn vervolgens een aantal uitzonderingen gemaakt op de omgevingsvergunningplicht voor flora- en fauna-activiteiten, door de aanwijzing van vergunningvrije activiteiten die voldoen aan in het Bal gestelde kaders. Dat is onder andere gebeurd voor flora- en fauna-activiteiten die worden verricht overeenkomstig een bij ministeriële regeling aangewezen gedragscode.¹¹

4.3 Inhoudelijke criteria voor aanwijzing van een gedragscode soortenbescherming

Een gedragscode soortenbescherming moet aan een aantal inhoudelijke criteria voldoen, voordat deze kan worden aangewezen. Deze criteria vloeien voor een belangrijk deel direct voort uit de Vogelrichtlijn en de Habitatrichtlijn.

De voorwaarden van artikel 9 van de Vogelrichtlijn en artikel 16 van de Habitatrichtlijn zijn het inhoudelijke toetsingskader voor de aanwijzing van een gedragscode. Deze artikelen bieden rechtvaardigingsgronden voor afwijking van de verboden handelingen.

Voor de aanwijzing van de vergunningvrije gevallen, zoals een gedragscode, bevat het Bal een inhoudelijk beoordelingskader voor de afwijking van de op grond van de Vogelrichtlijn en de Habitatrichtlijn in beginsel verboden handelingen, waaronder de eisen die bij de richtlijnen worden gesteld. Het Bal verwijst voor deze eisen naar het Bkl, die daar zijn uitgeschreven.¹²

De op grond van de Vogelrichtlijn en de Habitatrichtlijn voor afwijkingen van de verboden te stellen eisen zijn de volgende:

Ten eerste mag er geen andere bevredigende oplossing voor de activiteit bestaan.¹³ Dit betekent dat de handeling redelijkerwijs noodzakelijk is dat er geen minder schadelijke alternatieven zijn. Dat betekent ook dat voor de beschermde soort een oplossing moet worden gekozen waarmee de beste bescherming wordt verzekerd.

Ten tweede moet er sprake zijn van één in de richtlijnen genoemde rechtvaardigingsgronden voor afwijking. Handelingen kunnen in een gedragscode worden opgenomen wanneer deze vallen binnen één van de limitatief genoemde rechtvaardigingsgronden.¹⁴ In de praktijk wordt voor vogels beschermd onder de Vogelrichtlijn, een beroep gedaan op het belang van de volksgezondheid of de openbare veiligheid.¹⁵ Voor de soorten beschermd onder de Habitatrichtlijn zijn de rechtvaardigingsgronden iets ruimer¹⁶, en wordt in de praktijk regelmatig beroep gedaan op het belang van de bescherming van wilde flora en fauna.¹⁷ Bij de andere beschermde soorten wordt het belang in het kader van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden of van kleinschalige bouwactiviteiten vaak aangehaald.

Ten derde mag de activiteit niet leiden tot verslechtering van de staat van instandhouding van de betrokken soort in het geval van vogels. Bij beschermde soorten op grond van de Habitatrichtlijn geldt dat de activiteit geen afbreuk doet aan het streven de populaties van de betrokken soort in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan.

Volgens de jurisprudentie van het Hof van Justitie van de EU moet de staat van instandhouding van de betrokken populatie en het effect van de activiteit worden beoordeeld op zowel lokaal niveau, als op het niveau van het grondgebied van de lidstaat.¹⁸ Wanneer er meerdere biogeografische regio's worden afgebakend, moet de staat van instandhouding op dat niveau worden beoordeeld. Ten slotte zal, indien het natuurlijke verspreidingsgebied van de beschermde soort dit vereist, en voor zover dit mogelijk is, het effect op grensoverschrijdend niveau moeten worden beoordeeld.¹⁹

Voor activiteiten in het kader van bestendig beheer en onderhoud (zie paragraaf 4) geldt het volgende. Bestendig beheer en onderhoud betreft regelmatig terugkerend beheer of onderhoud, dat zodanig wordt uitgevoerd dat het niet in de weg staat aan de vestiging en het behoud van individuen van beschermde

¹¹ Artikel 5.2, derde lid, onder b, Ow.

¹² Vergelijk artikel 11.45, tweede lid, onder a, 11.53, tweede lid, onder a, en 11.59, tweede lid, onder a, Bal.

¹³ Zie artikelen 8.74j, 8.74k en 8.74l, eerste lid, onder a, Bkl.

¹⁴ Zie artikelen 8.74j, 8.74k en 8.74l, eerste lid, onder b, Bkl.

¹⁵ Artikel 8.74j, eerste lid, onder b, onder 1°, Bkl.

¹⁶ Artikel 8.74k, eerste lid, onder b, Bkl.

¹⁷ Artikel 8.74k, eerste lid, onder b, onder 1°, Bkl.

¹⁸ Zaak C-674/17, *Tapiola*, ECLI:EU:C:2019:851, r.o. 59.

¹⁹ Richtsnoeren inzake de strikte bescherming van diersoorten van communautair belang uit hoofde van de habitatrichtlijn, par. 3-64.

soorten op locaties waar het beheer of onderhoud plaatsvindt. De wijze van uitvoering is gericht op het handhaven van de bestaande functionaliteit van het leefgebied of de bestaande situatie met inbegrip van de aanwezige beschermde soorten. Bij deze activiteiten is er geen negatief effect te verwachten op de staat van instandhouding op lokaal niveau noch op landelijk niveau, en zal in veel gevallen überhaupt geen sprake zijn van vergunningplichtige handelingen.

Bij activiteiten in het kader van ruimtelijke ontwikkeling en inrichting is de kans op nadelige effecten voor dieren of planten van beschermde soorten groter. Dit zijn activiteiten, die een verandering van de fysieke inrichting van een bepaalde locatie tot gevolg hebben, als gevolg waarvan de functionaliteit van het leefgebied van een beschermde soort wezenlijk wordt aangetast of permanent verdwijnt op de betreffende locatie. Het gaat ook om beheer- en onderhoudsactiviteiten, die niet op reguliere schaal of wijze met een regelmatige frequentie plaatsvinden. Gelet op deze mogelijk effecten zijn deze activiteiten maar voor een beperkt aantal soorten mogelijk, waarbij de staat van instandhouding bij het opstellen van de gedragscode in kaart wordt gebracht.

Dit betekent dat er hoge eisen worden gesteld aan de onderbouwing van de gedragscode en aanwijzing in de Omgevingsregeling. Deze onderbouwing wordt vastgelegd in een adviesdocument dat wordt opgesteld door de RVO (paragraaf 6).

4.4 Gedragscode soortenbescherming voor activiteiten in het kader van bestendig beheer en onderhoud of ruimtelijke ontwikkeling of inrichting

Een gedragscode soortenbescherming bevat activiteiten in het kader van bestendig beheer en onderhoud, dan wel ruimtelijke ontwikkeling of inrichting.²⁰ De categorisering van de gedragscode heeft gevolgen voor de reikwijdte van de in de gedragscode op te nemen beschermde soorten.

Een initiatiefnemer geeft bij het opstellen van de gedragscode aan voor welke beschermde soorten de vrijstelling van de omgevingsvergunningplicht middels een aangewezen gedragscode wenst te gelden. Per beschermde soort wordt vervolgens in de gedragscode een bijpassende maatregel opgenomen voor de activiteit.

Voor activiteiten in het kader van 'ruimtelijke ontwikkeling of inrichting' kan maar voor een beperkt aantal beschermde soorten een vrijstelling van de omgevingsvergunningsplicht door middel van een aangewezen gedragscode worden verleend. Activiteiten in het kader van 'ruimtelijke ontwikkeling of inrichting' zijn activiteiten die een verandering van de fysieke inrichting van een bepaalde locatie tot gevolg hebben, en die als gevolg daarvan de functionaliteit van het leefgebied van een beschermde soort wezenlijk wordt aangetast of permanent verdwijnt op de betreffende locatie, dan wel beheer- en onderhoudsactiviteiten die niet op reguliere schaal of wijze met een regelmatige frequentie plaatsvinden.

Voor 'bestendig beheer en onderhoud' is de categorie beschermde soorten ruimer. Bij activiteiten in het kader van 'bestendig beheer en onderhoud' is sprake van regelmatig terugkerend beheer of onderhoud, zonder dat dit beheer of onderhoud in de weg heeft gestaan aan de vestiging en het behoud van individuen van beschermde soorten op locaties waar het beheer of onderhoud plaatsvindt.

Voor flora- en fauna-activiteiten in het kader van 'ruimtelijke ontwikkeling of inrichting' kan maar voor een beperkt aantal beschermde soorten een vrijstelling van de omgevingsvergunningsplicht door middel van een aangewezen gedragscode worden verleend. Activiteiten in het kader van 'ruimtelijke ontwikkeling of inrichting' zijn activiteiten die een verandering van de fysieke inrichting van een bepaalde locatie tot gevolg hebben, als gevolg waarvan de functionaliteit van het leefgebied van een beschermde soort wezenlijk wordt aangetast of permanent verdwijnt op de betreffende locatie, dan wel beheer- en onderhoudsactiviteiten die niet op reguliere schaal of wijze met een regelmatige frequentie plaatsvinden.

In de beleidsregel zijn lijsten van werkzaamheden opgenomen die in ieder geval worden begrepen als activiteiten in het kader van bestendig beheer en onderhoud, dan wel ruimtelijke ontwikkeling of inrichting. Daarnaast bevat de beleidsregel een lijst van soorten waarvoor een gedragscode in het kader van een ruimtelijke ontwikkeling of inrichting in ieder geval kan worden aangewezen.²¹

²⁰ Vergelijk artikel 11.45, eerste lid, onder b, 11.53, eerste lid, onder b, en 11.59, eerste lid, onder b, Bal.

²¹ Zie bijlage I, II en III van de beleidsregel.

5. Aanwijzing door de minister op basis van beleidsregel gedragscode soortenbescherming en houtopstanden

De beleidsregel stelt kaders die bepalend zijn voor de gevallen waarin de minister de bevoegdheid zal gebruiken, en over zal gaan tot aanwijzing van de gedragscode. De beleidsregel bevat nadere regels voor participatie (5.1), evaluatie (5.2) en het opnemen van voorwaarden die aan een ecologisch deskundige moeten worden gesteld in de gedragscode (5.3), alvorens te worden aangewezen. De in de onderhavige regeling aangewezen gedragscode is getoetst aan het beleidskader.

5.1 Participatie

Het betrekken van direct belanghebbenden bij het opstellen van een gedragscode en het verwerken van hun suggesties verhoogt de kwaliteit van de gedragscode en leidt tot meer draagvlak.

Voor gedragscodes geldt, net als de meeste besluiten en maatregelen die zijn goedgekeurd onder de Wnb, dat deze na de inwerkingtreding van de Omgevingswet en het vervallen van de Wet natuurbescherming, hun gelding onder de Omgevingswet blijven houden.²²

Voor de goedkeuring van gedragscodes onder de Wnb is de uniforme openbare voorbereidingsprocedure (u.o.v.) van afdeling 3.4 van de Algemene wet bestuursrecht (Awb) gevolgd. Het ontwerpbesluit is vervolgens gepubliceerd in de Staatscourant en heeft zes weken ter inzage gelegen. Deze zienswijzen hebben al dan niet geleid tot aanpassingen in de gedragscode, waarbij dit ook uitdrukkelijk is vermeld. Bij de totstandkoming van deze gedragscodes heeft al participatie plaatsgevonden. Bij deze wijzigingsregeling is dit voor de gedragscode gemeenten van toepassing.

Voor gedragscodes die inhoudelijk zijn gewijzigd, geldt het volgende. Voor codes waarbij een initiatiefnemer bij de omzetting naar de Omgevingsregeling de wens heeft gehad om één of meer activiteiten, maatregelen of soorten op te nemen, is actief geconsulteerd om te voldoen aan de participatieplicht. Bij deze codes gaat het om nieuwe inhoud. Daarom volstaat voor de aanwijzing van deze codes de u.o.v. van afdeling 3.4 van de Awb niet. Voor een aanwijzing van deze gedragscode moet een verslag worden aangeleverd waaruit blijkt dat de sector en de betreffende soortenorganisaties geconsulteerd zijn voor de gedragscode en op welke wijze de adviezen en opmerkingen zijn verwerkt.

5.2 Betrokkenheid ecologisch deskundige bij activiteiten

Om te verzekeren dat de activiteiten zorgvuldig worden verricht wordt in de gedragscode de voorwaarde gesteld dat de activiteiten worden begeleid door een ecologisch deskundige.²³

Onder begeleiding wordt verstaan dat een ecologische deskundige voorafgaand onderzoek doet op de projectlocatie naar de aanwezige soorten in het werkgebied, naar de functie van de locatie voor die soorten en adviseert of de gedragscode toepasbaar is of een vergunning moet worden aangevraagd.

Indien een gedragscode van toepassing is stelt de ecologisch deskundige een ecologisch werkprotocol op met de te nemen maatregelen die uit de gedragscode komen, begeleidt de werkzaamheden, voert indien nodig bijbehorende maatregelen uit en doet indien nodig ook achteraf een controle of deze goed zijn uitgevoerd.

Een gedragscode wordt daarom alleen aangewezen als hierbij de betrokkenheid van een ecologisch deskundige is vastgelegd bij het verrichten van de activiteiten.

5.3 Evaluatie van de gedragscode voor hernieuwde aanwijzing

Over de periode dat de gedragscode geldt, moet de gedragscode op planmatige en systematische wijze worden geëvalueerd. Om zeker te stellen dat de evaluatie op een goede wijze plaatsvindt en de juiste gegevens oplevert, is het van belang om in het traject voorafgaande aan de aanwijzing van een gedragscode afspraken met de initiatiefnemer van de gedragscode te maken over het uitvoeren van een evaluatie en over de wijze waarop de evaluatie wordt uitgevoerd. Voorkomen moet immers worden dat aan het einde van de geldigheidsduur van de gedragscode wordt vastgesteld dat er onvoldoende gegevens liggen om desgewenst de gedragscode voor een nieuwe periode aanwijzen. Deze afspraken moeten voorafgaand aan de aanwijzing met RVO worden gemaakt.

²² Artikel IV, eerste lid, Aanvullingsbesluit natuur Omgevingswet.

²³ Omgevingsvergunning flora- en fauna-activiteiten (rvo.nl)

Om zeker te stellen dat de evaluatie op een goede wijze wordt uitgevoerd en de gewenste gegevens oplevert, is een format ontwikkeld door RVO waarin vragen zijn opgenomen die tenminste moeten terugkomen in de evaluatie. De evaluatie geldt zowel voor gedragscodes in het kader van soortenbescherming, als gedragscodes in het kader van het vellen van houtopstanden.

De gedragscode gemeenten die wordt aangewezen door middel van deze wijziging van de Omgevingsregeling, is een nieuwe gedragscode. Dit is dus geen hernieuwde aanwijzing, waardoor de eis van evaluatie nog niet van toepassing is bij deze aanwijzing.

6. Aanwijzing op basis van advies RVO over de gedragscode

Aan de onderbouwing van een gedragscode en aanwijzing in de Omgevingsregeling worden hoge eisen gesteld. Voor alle denkbare individuele gevallen op alle locaties in Nederland waar gebruik wordt gemaakt van de aan de gedragscode gekoppelde vrijstelling, moet op voorhand zekerheid worden geboden dat wordt voldaan aan de eisen die voortvloeien uit de Vogelrichtlijn en de Habitatrichtlijn, de eisen uit het Bal en de eisen uit de beleidsregel.

Voorafgaand aan de aanwijzing van een gedragscode, wordt de gedragscode door de initiatiefnemer in samenwerking met RVO opgesteld. RVO toetst of een gedragscode voldoet aan alle bovengenoemde eisen. Vervolgens stelt RVO een advies op, waaruit blijkt dat de gedragscodes voldoen aan alle gestelde eisen en daarom kunnen worden aangewezen.

RVO heeft een positief advies gegeven ten aanzien van de gedragscode gemeenten.

7. Gedragscode soortenbescherming gemeenten

Door middel van deze wijzigingsregeling wordt de gedragscode soortenbescherming gemeenten aangewezen in de Omgevingsregeling. Deze gedragscode bevat vogels die worden beschermd onder de Vogelrichtlijn, soorten die worden beschermd onder de Habitatrichtlijn en andere beschermde soorten.

De Gedragscode soortenbescherming gemeenten is opgesteld door de Koninklijke Vereniging Stadswerk Nederland in het kader van reguliere werkzaamheden binnen gemeenten. De gedragscode ziet toe op werkzaamheden in het kader van bestendig beheer en onderhoud. Gelet op het toepassingsbereik van de gedragscode bij gemeentelijke projecten is de gedragscode afgestemd met het ministerie van Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening.

De gedragscode gemeenten wordt aangewezen voor de periode van 9 juni 2025 tot en met 31 maart 2030. De aanwijzing was oorspronkelijk voorzien op 1 april 2025. Om ervoor te zorgen dat de gedragscode zo snel mogelijk kan worden toegepast, en de doorlooptijd niet afwijkt van de Gedragscode soortenbescherming Unie van Waterschappen en Gedragscode soortenbescherming Natuurbeheer die zijn aangewezen per 1 april, is gekozen voor deze specifieke periode, die afwijkt van de gebruikelijke termijn van vijf jaren.

8. Consultatie

8.1 Regeldruk

Het aanwijzen van de gedragscode heeft geen gevolgen voor de regeldruk. In deze paragraaf wordt kwalitatief en kwantitatief beschreven welke investeringen en (tijds)inspanningen bedrijven of burgers moeten doen om zich aan de verplichtingen of wijzigingen in het voorstel te houden. Dit zal aan de hand van drie concrete vragen worden beantwoord.

1. Welke verplichting is nieuw, vervalt of wijzigt en wat moet een burger, bedrijf of professional anders, meer of minder doen door deze wijziging?

Door middel van deze wijziging verandert de bestaande praktijk niet. Het is een voortzetting van een systeem dat de regeldruk vermindert, maar dan in een nieuw juridisch stelsel: de Omgevingswet. De gedragscode die nog tot stand is gekomen in het stelsel onder de Wet natuurbescherming, is vervallen per 31 december 2024.

Door te werken overeenkomstig een aangewezen gedragscode, vervalt de verplichting voor een bedrijf of burger om in specifieke gevallen een omgevingsvergunning voor een flora- en fauna-activiteit aan te vragen bij het bevoegd gezag. Dit is in de meeste gevallen de provincie. Gedragscodes waarborgen dat flora en fauna beschermd zijn op een manier die geen onnodige regeldruk met zich meebrengt. Het gaat namelijk om activiteiten die regelmatig worden uitgevoerd en daarom zijn de effecten op soorten en het leefgebied voorspelbaar.

De handeling, de concrete flora- en fauna-activiteit zoals het maaien van een dijk, zal onder een gedragscode niet meer of minder tijd in beslag nemen. Deze blijft namelijk hetzelfde. Maar er wordt veel tijd bespaard in het proces voorafgaand aan de handeling: de individuele gebruiker hoeft geen omgevingsvergunning aan te vragen.

2. Hoeveel tijd (bijv. administratie) of euro's (bijv. investering) kost het of bespaart het een burger, bedrijf of professional om deze nieuwe verplichting of wijziging na te leven?

De effecten van de regeling worden uitgedrukt in de kosten van een handeling (P) en de grootte van de doelgroep en frequentie (Q).

Door de aanwijzing van de gedragscode kan worden uitgegaan van een voortzetting van regeldruk- en kostenbesparing. Het aanvragen van een omgevingsvergunning voor een flora- en fauna-activiteit met een looptijd van maximaal 1 jaar kost €600,-.²⁴ Daarnaast kost het een bedrijf gemiddeld 30 minuten om een complexe aanvraag in te dienen.²⁵ Het aanvragen van een omgevingsvergunning vraagt om het aanleveren van de locatie, activiteiten, verschillende documenten en gegevens. De gemiddelde kosten per uur zijn €33,-.²⁶ De kosten voor de aanvraag van één omgevingsvergunning kunnen daarom worden ingeschat op €600,- + (€33,- * (30/60)) = €616,50 op jaarbasis.

Op jaarbasis worden ten minste 50 omgevingsvergunningen voor flora- en fauna-activiteiten aangevraagd per gedragscode.

De kostenbesparing die het aanwijzen van deze specifieke gedragscode op jaarbasis met zich meebrengt, is daarom ten minste €616,50 X 100 = € 61.650,- per jaar.

3.

a. Wie moet deze gewijzigde verplichting(en) naleven?

Zoals eerder aangegeven, wijzigt de bestaande praktijk niet door de stelselwijziging naar de Omgevingswet. De doelgroep bestaat minimaal uit de initiatiefnemer van de aangewezen gedragscode.

b. Hoeveel van deze partijen zijn er?

Door middel van deze aanwijzingsronde wordt één gedragscode aangewezen. Dit betekent dat er minstens één partij door heel Nederland gebruik kan maken van de vrijstelling van de omgevingsvergunningplicht die de gedragscode biedt.

Het zijn met name maatschappelijke organisaties en overheden die gebruik maken van gedragscodes. In dit geval is het de Koninklijke Vereniging Stadswerk Nederland die initiatiefnemer is van de gedragscode. Initiatiefnemers consulteren bij het opstellen van gedragscodes collega's in de sector.

Gedragscodes worden gepubliceerd op de website van RVO. Vervolgens kan een ieder, dus niet alleen de initiatiefnemer van de gedragscode, gebruikmaken van de uitzondering van de omgevingsvergunningplicht overeenkomstig een aangewezen gedragscode. In de gedragscode wordt duidelijk voor welke activiteiten de uitzondering geldt, en onder welke voorwaarden.

c. Hoe vaak moeten zij aan de (gewijzigde) verplichtingen voldoen?

De verplichting om een omgevingsvergunning aan te vragen vervalt in specifieke gevallen. Zoals onder 1. is aangegeven, zorgt de flora- en fauna-activiteit zelf niet voor meer- of minder verplichtingen en is er sprake van een bestaande praktijk.

De regeldruk is voldoende in kaart gebracht, ATR heeft het dossier niet geselecteerd voor een formeel advies omdat het geen significante gevolgen voorziet voor de regeldruk.

8.2 Uitvoerbaarheid

De RVO en het Interprovinciaal Overleg (IPO) worden gevraagd naar de handhaafbaarheid en uitvoerbaarheid en fraudebestendigheid van deze regeling.

²⁴ Omgevingsvergunning flora- en fauna-activiteiten (rvo.nl)

²⁵ Handboek Meting Regeldrukkosten (kcbr.nl), p. 17.

²⁶ Handboek Meting Regeldrukkosten (kcbr.nl), p. 15.

RVO heeft in een eerder stadium aangegeven dat zij, gelet op de betrokkenheid bij de beoordeling van gedragscodes, geen reden ziet om bij elke wijziging een nieuwe UHT uit te voeren. Het IPO heeft geen formele reactie opgesteld op de wijzigingsregeling.

8.3 Internetconsultatie

Een concept van deze wijzigingsregeling heeft opengestaan voor consultatie op <https://www.internetconsultatie.nl/gedragscodes/b1>. Van 1 april tot en met 30 april 2025 heeft de internetconsultatie plaatsgevonden. Er zijn 7 reacties op de internetconsultatie ontvangen ten aanzien van de Gedragscode soortenbescherming gemeenten. De consultatieversie van de wijzigingsregeling is door een deel van de indieners positief ontvangen, maar er zijn ook kritische geluiden. Deze reacties hebben geleid tot een aantal aanpassingen in de gedragscode zelf.

De gedragscode gemeenten was tot 31 december 2024 een bestaande gedragscode, die nu wordt omgezet van de Wet natuurbescherming naar de Omgevingswet. In deze consultatieparagraaf zal met name worden gereageerd op nieuwe inhoud van deze gedragscode. Op nieuwe activiteiten, beschermde soorten of maatregelen is er ten opzichte van de gedragscode onder de Wet natuurbescherming nog geen mogelijkheid geweest tot inspraak.

Voor wat betreft reacties die zien op inhoud van de gedragscode gemeenten die eerder onder de u.o.v. zijn voorgelegd, is gecontroleerd of dit inderdaad nog past binnen de inhoudelijke eisen en het beleid die worden gesteld aan de gedragscodes.

Reactie Vlinderstichting

De Vlinderstichting geeft in haar reactie aan dat de uitkomsten van de evaluatie van de maatregelencatalogus moeten worden verwerkt in de gedragscode. Dit is de intentie van LVVN. Verwerking van de uitkomsten in reeds aangewezen gedragscodes gebeurt alleen met instemming van de initiatiefnemer van de gedragscode, tenzij door het niet doorvoeren van de aanpassing, de Staat van Instandhouding van beschermde soorten in gevaar komt. De evaluatie is op dit moment overigens nog in uitvoering.

Voorts is de Vlinderstichting van mening dat in de gedragscode expliciet moet worden opgenomen dat het gebruik van de klepelmaaier niet is toegestaan. Dit is verwerkt in de gedragscode.

Ten slotte heeft de Vlinderstichting een groot aantal kleine wijzigingen voorgesteld met betrekking tot de te nemen maatregelen ten aanzien van vlinders en libellen. Deze voorstellen zijn verwerkt in de gedragscode.

Reactie gemeente Amsterdam

De gemeente Amsterdam geeft in haar reactie een aantal suggesties ten aanzien van de verhouding tussen deze gedragscode en bestaande soortenmanagementplannen (SMP's). Zo stelt de gemeente voor om expliciet aan te geven dat de gedragscode projectgericht inzetbaar is en dat bij beschikbaarheid van een gebiedsdekkende SMP, dit instrument in beginsel de voorkeur geniet. Dit voorkomt naar de mening van de gemeente onbedoelde verdringing en bevordert doelgericht gebruik van beide instrumenten.

Deze suggesties zijn niet overgenomen. De Omgevingswet kent een aantal instrumenten, die toezien op de bescherming van soorten bij het uitvoeren van een flora- en fauna-activiteit. Het is aan de initiatiefnemer van de flora- en fauna-activiteit om de keuze te maken van welke instrumenten hij gebruik wenst te maken. Er zit geen hiërarchie tussen de instrumenten, en dus ook niet tussen een gedragscode en een omgevingsvergunning, die wordt verleend op basis van een SMP.

Bovendien is de gedragscode een ander instrument dan een SMP. Een gedragscode voorziet in een uitzondering op de verbodsbepaling om zonder omgevingsvergunning een flora- en fauna-activiteit te verrichten. Deze uitzondering is landelijk toepasbaar. Een SMP is een gebiedsgericht ecologisch onderzoek waarin is voorzien in maatregelen voor de gevonden soorten. Op basis van een soortenmanagementplan wordt een gebiedsgerichte omgevingsvergunning verleend voor een flora- en fauna-activiteit, die ook door bedrijven of particulieren kan worden gebruikt.

Reactie RAVON, FLORON en PN

De soortenorganisaties Reptielen Amfibieën Vissen Onderzoek Nederland (RAVON), Floristisch Onderzoek Nederland (FLORON) en Paddenstoelenonderzoek Nederland (PN) hebben gezamenlijk een reactie gestuurd. De reactie omvat een aantal opmerkingen, die in zijn algemeenheid een relatie hebben met het uitvoeren van activiteiten op grond van een gedragscode. Dit betreft onder andere het gebruik van kennisdocumenten,

de handhaving, het gefaseerd werken, de zorgplicht en de specifieke zorgplicht voor flora- en fauna-activiteiten. LVVN onderschrijft deze uitgangspunten.

Voorts geven deze soortenorganisaties aan dat het gebruik van de Rode Lijst status van soorten bij de gedragscode essentieel is voor het herstel van soorten die het moeilijk hebben en voor het behalen van een goede staat van instandhouding van wilde planten en dieren. De reikwijdte van de gedragscode betreft alleen de in de gedragscode opgenomen beschermde soorten op grond van de Vogelrichtlijn, Habitatrichtlijn en andere beschermde soorten. Soorten van de Rode Lijst en andere soorten vallen onder de zorgplicht.

Ten slotte hebben de soortenorganisaties één kleine wijziging voorgesteld inzake de ringslang. Deze is verwerkt in de gedragscode.

Overige reacties

Eén reactie betrof het definiëren van het begrip 'natuurinclusief' in de begrippenlijst van de gedragscode. Dit voorstel wordt niet overgenomen in de gedragscode. Het instrument gedragscode heeft als doelstelling het beschermen van soorten. De uitvoering van een flora- en fauna-activiteit mag geen negatieve gevolgen hebben voor de soort en haar leefgebied. Met natuurinclusief werken wordt de flora- en fauna-activiteit zodanig uitgevoerd dat sprake is van een positief effect op de biodiversiteit. Het toepassen van natuurinclusief werken is aan de gebruiker van de gedragscode en mag ook worden opgenomen in de gedragscode, maar kan geen criterium zijn voor het beoordelen van de gedragscode.

De overige reacties betroffen algemene uitingen over de gedragscode, of het instrument gedragscode in zijn algemeenheid maar bevatten verder geen concrete voorstellen voor aanpassing van de onderhavige gedragscode.

II ARTIKELSGEWIJZE TOELICHTING

Artikel I (wijziging Omgevingsregeling)

Artikel I berust op de volgende bepalingen van de Omgevingswet, die worden opgesomd in de aanhef van deze regeling:

- artikel 5.2, derde lid, Omgevingswet, is de grondslag voor het invulling geven aan de aanwijzing van bij algemene maatregel van bestuur vergunningvrije of vergunningplichtige gevallen;
- artikel 11.45 Besluit activiteiten leefomgeving is de grondslag voor de aanwijzing van vergunningvrije gevallen voor soorten beschermd onder de Vogelrichtlijn op basis van een aangewezen gedragscode;
- artikel 11.53 Besluit activiteiten leefomgeving is de grondslag voor de aanwijzing van vergunningvrij gevallen voor soorten beschermd onder de Habitatrichtlijn op basis van een aangewezen gedragscode; en
- artikel 11.59 Besluit activiteiten leefomgeving is de grondslag voor de aanwijzing van vergunningvrije gevallen voor nationaal beschermde soorten.

Onderdeel A (wijziging artikel 4.23a: gedragscodes voor Vogelrichtlijnsoorten)

Met dit onderdeel wordt artikel 4.23a gewijzigd. De gedragscode gemeenten wordt in het tweede lid toegevoegd aan de lijst van gedragscodes voor Vogelrichtlijnsoorten (zie paragraaf 7 van de algemene toelichting). Daarnaast is een spelfout in onderdeel b gecorrigeerd.

Artikel 4.23a voorziet in de mogelijkheid om op grond van artikel 11.45 Bal een vrijstelling van de omgevingsvergunningplicht te regelen voor flora- en fauna-activiteiten die worden verricht overeenkomstig een bij die regeling aangewezen gedragscode.

Het eerste lid verwijst naar de flora- en fauna-activiteiten uit het Bal waarvoor de vrijstelling kan gelden op het verbod om zonder omgevingsvergunning een flora- en fauna-activiteit. Het Bal voorziet in de mogelijkheid om voor verschillende verboden handelingen een gedragscode aan te wijzen (zie paragraaf 2 van de algemene toelichting).

Een gedragscode is geenszins bedoeld om vrijstelling te bieden voor alle soorten, maar alleen voor die soorten die zijn opgenomen in de gedragscode. De vrijstelling die de gedragscode biedt, geldt alleen voor handelingen die worden beschreven in een aangewezen gedragscode (onder a), en die betrekking heeft op vogels die vallen onder de reikwijdte van de gedragscode (onder b).

In de praktijk wordt maar voor een beperkt aantal verboden handelen vrijstelling verleend van de omgevingsvergunningplicht middels een gedragscode. De gedragscodes gemeenten voorziet alleen in een vrijstelling op het verbod om nesten, rustplaatsen en eieren opzettelijk te vernielen en beschadigen, het opzettelijk wegnemen van nesten van vogels²⁷, en om vogels opzettelijk te verstoren.²⁸

Onderdeel B (wijziging artikel 4.26a: gedragscodes voor Habitatrichtlijnsoorten)

Met dit onderdeel wordt artikel 4.26a gewijzigd. De gedragscode gemeenten wordt in het tweede lid toegevoegd aan de lijst van gedragscodes voor Habitatrichtlijnsoorten (zie paragraaf 7 van de algemene toelichting).

Artikel 4.26a voorziet in de mogelijkheid om op grond van artikel 11.53 Bal een vrijstelling van de omgevingsvergunningplicht te regelen voor flora- en fauna-activiteiten die worden verricht overeenkomstig een bij die regeling aangewezen gedragscode.

In de praktijk wordt voor Habitatrichtlijnsoorten, net als bij vogels, maar voor een beperkt aantal verboden vrijstelling verleend van de omgevingsvergunningplicht middels een gedragscode. De gedragscode gemeenten voorziet alleen in een vrijstelling op het verbod om Habitatrichtlijnsoorten te verstoren,²⁹ de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen te beschadigen of vernielen,³⁰ en het opzettelijk plukken verzamelen, afsnijden, ontwortelen of vernielen van planten van soorten genoemd in bijlage IV, onder b, bij de habitatrichtlijn of bijlage I bij het verdrag van Bern, in hun natuurlijke verspreidingsgebied.³¹

²⁷ Artikel 11.37, eerste lid, onder b, Bal.

²⁸ Artikel 11.37, eerste lid, onder d, Bal.

²⁹ Artikel 11.46, eerste lid, onder b, Bal.

³⁰ Artikel 11.46, eerste lid, onder d, Bal.

³¹ Artikel 11.46, eerste lid, onder e, Bal.

Onderdeel C (wijziging artikel 4.31a: gedragscodes voor andere beschermde soorten)

Met dit onderdeel wordt artikel 4.31a gewijzigd. De gedragscode gemeenten wordt in het tweede lid toegevoegd aan de lijst van gedragscodes voor nationaal beschermde soorten (zie paragraaf 7 van de algemene toelichting).

Artikel 4.31a voorziet in de mogelijkheid om op grond van artikel 11.59 Bal een vrijstelling van de omgevingsvergunningplicht te regelen voor flora- en fauna-activiteiten die worden verricht overeenkomstig een bij die regeling aangewezen gedragscode. De specifieke gevallen waarvoor de vrijstelling geldt worden beschreven in de tabel van gedragscodes die worden aangewezen in het tweede lid.

In het geval van nationaal beschermde soorten voorzien de gedragscodes in een vrijstelling op de vergunningplicht voor het opzettelijk verstoren van dieren,³² het beschadigen of vernielen van de vaste voortplantingsplaatsen, rustplaatsen of eieren van dieren,³³ en het opzettelijk plukken en verzamelen, afsnijden, ontwortelen of vernielen van planten genoemd in bijlage IV, onder b, bij de habitatrichtlijn of bijlage I bij het verdrag van Bern, in hun natuurlijke verspreidingsgebied.³⁴

Onderdeel D (wijziging bijlage II Omgevingsregeling)

Met dit onderdeel wordt bijlage II van de Omgevingsregeling gewijzigd. De gedragscode gemeenten wordt op alfabetische volgorde ingevoegd.

Artikel II (inwerkingtreding)

De inwerkingtreding van artikel I zal plaatsvinden met ingang van 9 juni 2025. Met die datum wordt afgevoerd van het kabinetsbeleid inzake de vaste verandermomenten.³⁵ In het algemeen deel van deze toelichting is uiteengezet waarom het van belang is dat de gedragscode per 9 juni in werking treedt. Daaraan zij toegevoegd dat zowel het bevoegd gezag als de sectoren die projecten uitvoeren op de hoogte zijn van de wijziging. Gelet hierop is er aanleiding af te wijken van de vaste verandermomenten en de standaardtermijn van drie maanden tussen publicatie en inwerkingtreding van deze wijzigingsregeling.

*De Staatssecretaris van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur,
J.F. Rummenie*

³² Artikel 11.54, eerste lid, onder b en c.

³³ Artikel 11.54, eerste lid, onder b en c.

³⁴ Artikel 11.54, eerste lid, onder b en c.

³⁵ Zie aanwijzing 4.17, tweede en vierde lid, van de Aanwijzingen voor de regelgeving.